

OBSAH

VEREJNÉ SLUŽBY V UMR

UMR ŽILINA

Školstvo
Sociálne služby
Zdravotnícke služby
Kultúra
Šport

Zhrnutie problémov a pozitív

VEREJNÉ SLUŽBY V UMR ŽILINA

Školstvo

V Žiline sa nachádza Žilinská univerzita, ktorá má sedem fakúlt a bola založená v roku 1953. V meste pôsobí 7 gymnázií (Hlinská, Veľká okružná, Varšavská, sv. Františka, Kráľovnej pokoja ako zložka Spojenej školy, bilingválne T. Ružičku, súkromné bilingválne) a 16 stredných odborných škôl a učilíšť. Významnou školou je Konzervatórium v Žiline, ktoré je jedno z najväčších na Slovensku. Mesto zriaďuje 14 základných škôl (cirkev má v zriaď. pôsobnosti 3 základné školy, súkromní zriaďovatelia 2 základné školy). V Žiline sa nachádza centrála pre Inštitút jazykov a vzdelávania, n. o., ktorý riadi 31 pobočiek v rámci Slovenska (25.54.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDilina>).

Materské školy

Počet materských škôl v UMR Žilina je relatívne stabilný. V roku 2021 bolo evidovaných v okrese 39 materských škôl. V samotnom meste Žilina to bolo 34 (mestské, cirkevné, súkromné), z toho sú 2 MŠ špeciálne. Pozitívom je narastajúci počet detí v týchto zariadeniach (od roku 2011). Ich počet narastá jednak z pohľadu celého UMR ako aj v samotnom meste.

V meste Žilina sú alokované nasledujúce materské školy: Materská škola Študentská 15/3, 010 03 Žilina, Materská škola, Andreja Kmeťa 15, Materská škola, Bajzova 9, Materská škola, Čajakova 4 A, Materská škola, Cesta k vodojemu 386/4, Materská škola, Dedinská 1/1, Materská škola, Gemerská 1772, Materská škola, Jarná 2602/7, Materská škola, Ku škôlke 196/11, Materská škola, Kultúrna 284/11, Materská škola, Limbová 26, Materská škola, Nám. J. Borodáča 6, Materská škola, Nám. Janka Borodáča 7, Materská škola, Petzvalova 8, Materská škola, Predmestská 27, Materská škola, Puškinova 2165/3 A, Materská škola, Rybné námestie 1/1, Materská škola, Štávkarská 4, Materská škola, Suvorovova 2797/20, Materská škola, Trnavská 2993/21. Ďalšie materské školy sú súčasťou základných škôl: Základná škola s materskou školou Brodňanská, Základná škola s materskou školou Do Stošky, Základná škola s materskou školou Dolná Trnovská, Základná škola s materskou školou Gaštanová, Základná škola s materskou školou Školská, Základná škola s materskou školou Ul. sv. Gorazda.

V meste Žilina je v 32 materských školách zamestnaných 239 učiteľov. Ich počet v priemere narastá od roku 2011 (nárastom počtu detí sa postupne saturovala aj potreba navýšenia počtu učiteľov). V obciach Bitarová, Divinka, Mojš a Višňové je stabilný počet učiteľov. Počet sa nemení aj napriek nárastu počtu detí. Mierny nárast počtu učiteľov bol zaznamenaný v prípade obce Teplička nad Váhom. Mesto Žilina má v zriaďovateľskej pôsobnosti 26 materských škôl, z toho je 20 samostatných MŠ (z toho má 6 MŠ elokované pracoviská a 6 MŠ je súčasťou Základnej školy s materskou školou (z toho 1 MŠ má elokované pracovisko)

Pozitívny vývoj počtu detí sa prejaví aj v spotrebe nadväzujúcich verejných služieb v rámci povinnej školskej dochádzky a záujmového vzdelávania. V UMR Žilina je vývoj stabilný. Prakticky v každej obci sa počas sledovaného obdobia nachádzala 1 materská škola.

Materské školy v UMR											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bitarová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Divinka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hôrky	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Horný Hričov	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mojš	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ovčiarsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Teplička nad Váhom	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
Višňové	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	28	28	28	29	30	29	29	29	31	32	32
UMR	36	36	36	37	38	37	38	38	40	40	40

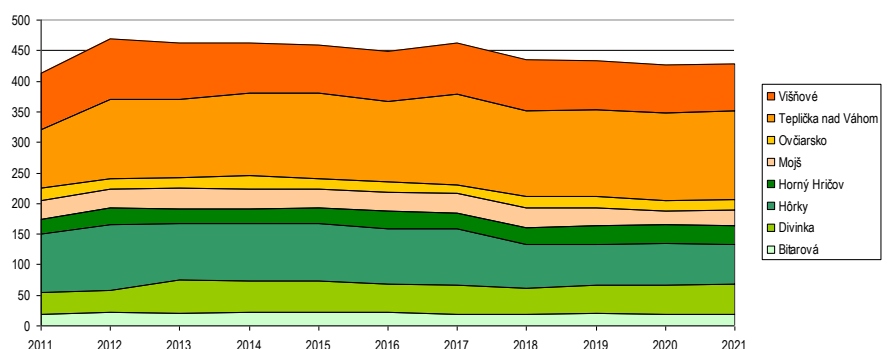
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Ako prezentuje nasledujúci graf, výrazný pokles detí nastal v roku 2018. V UMR Žilina celkovo klesol počet detí na 3048. Z pohľadu dostupnej štatistiky adekvátne klesol aj počet učiteľov.

Vývoj počtu detí v jednotlivých obciach UMR bol nerovnomerný. K rovnomernému vývoju došlo jedine v prípade obce Bitarová, kde počet detí kulminoval okolo úrovne 20. Naopak v obci Ovčiarsko, Mojš a Višňové počet detí klesá. K najvyššiemu nárastu došlo v obci Teplička nad Váhom, kde stúpol počet detí v roku 2021 na cca. 145.

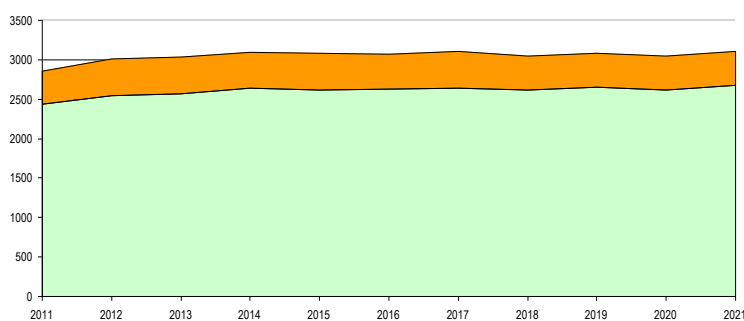
Materské školy obce UMR - deti											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bitarová	19	22	21	23	22	22	18	18	20	19	18
Divinka	35	36	54	50	52	47	49	43	46	48	50
Hôrky	96	108	92	95	93	90	92	72	67	67	65
Horný Hričov	24	27	24	23	26	29	26	27	30	32	30
Mojš	31	31	35	33	31	31	31	33	30	22	27
Ovčiarsko	21	17	17	21	16	16	15	18	18	16	16
Teplička nad Váhom	95	129	128	136	141	132	148	141	142	144	145
Višňové	92	100	92	82	78	82	83	83	80	79	78
Žilina	2441	2542	2570	2636	2620	2624	2645	2613	2646	2615	2680
UMR	2854	3012	3033	3099	3079	3073	3107	3048	3079	3042	3109

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu detí v materských školách v obciach UMR

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu detí v materských školách v obciach UMR a meste Žilina

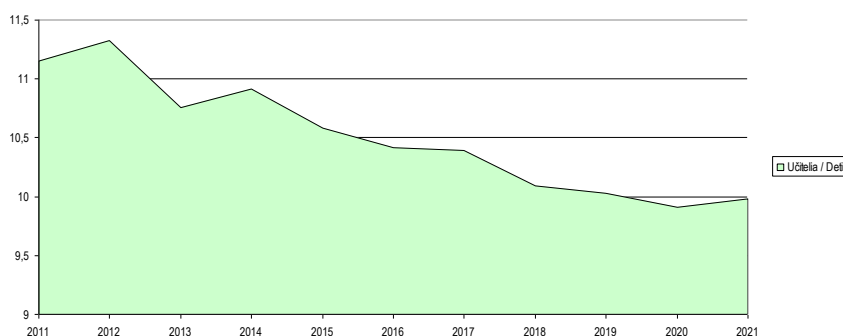
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

K samosprávam s nárastom počtu detí v materských školách patrilo aj krajské mesto Žilina a obce Divinka a Horný Hričov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu učiteľov v jednotlivých samosprávach. Medzi obce, ktoré zareagovali na pokles počtu detí patrili Hôrky.

Materské školy obce UMR - učitelia

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bitarová	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Divinka	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Hôrky	8	8	8	8	8	8	8	6	6	6	6
Horný Hričov	3	3	3	2	3	3	3	3	4	4	4
Mojš	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4
Ovčiarsko	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Teplička nad Váhom	9	12	12	12	12	12	14	14	14	14	14
Višňové	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Žilina	199	205	221	225	225	226	228	230	234	237	239
Žilina cirkevné	18	18	18	17	23	25	26	29	29	26	28
Žilina súkromné	6	6	4	4	3	3	4	4	12	16	18
UMR	256	266	282	284	291	295	299	302	307	307	311
Učitelia / Deti	11,1	11,3	10,8	10,9	10,6	10,4	10,4	10,1	10,0	9,91	9,98

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu detí na jedného učiteľa

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa, ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vývoj počtu detí na jedného učiteľa má klesajúcu tendenciu. Uvedené možno vnímať z hľadiska kvality poskytovaných služieb pozitívne. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj cieľovej skupiny do roku 2032. V absolútnej hodnote sa predpokladá nárast počtu detí o cca. 140.

Vývoj cieľových skupín

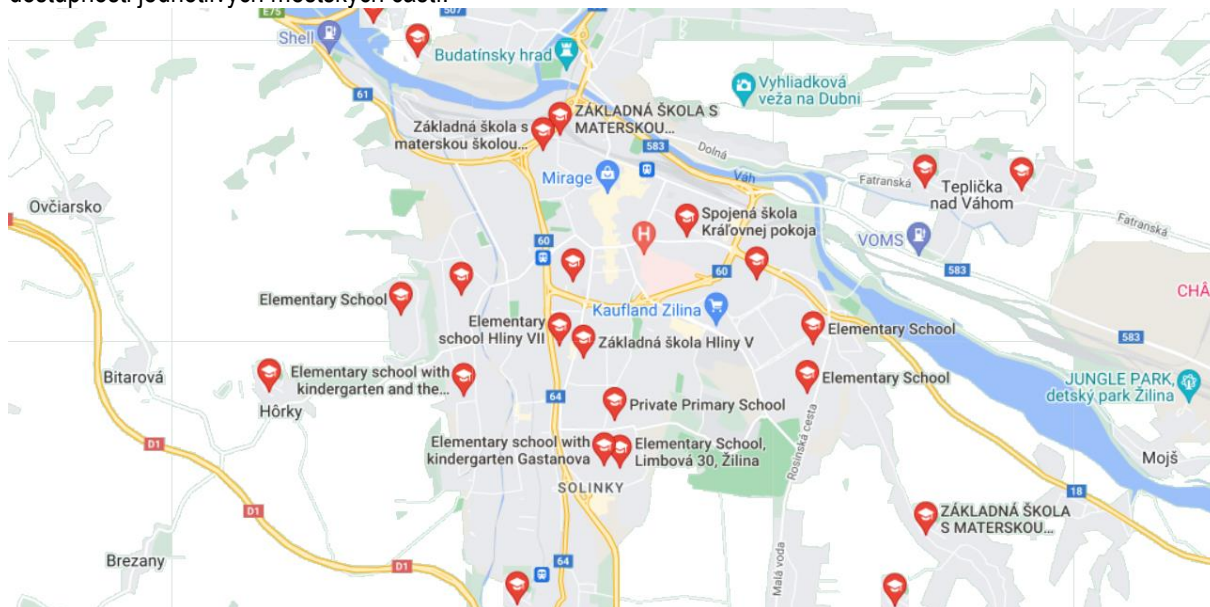
Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-4	5319	5333	5346	5360	5374	5387	5401	5415	5428	5442	5456
priem. Index				1,0028	% nárast						2,57
Abs. nárast											137
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											5,528
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,511

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal stúpnuť počet detí do 4 roka o 2,57 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 5,528 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 5,511 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k nárastu počtu detí o cca. 137. Nárast by mal byť relatívne málo významný a teda pravdepodobne nebude lokálne vytvárať tlak na racionalizáciu infraštruktúry pre tieto vekové skupiny.

Základné školy

V UMR Žilina sú alokované celkovo 2 malotriedne základné školy a 22 plnoorganizovaných základných škôl. V samotnom meste **Žilina** je v súčasnosti 14 plnoorganizovaných základných škôl (a 3 cirkevné, 2 súkromné). Ide o tieto základné školy: Základná škola Jarná, Základná škola Karpatská, Základná škola Lichardova, Základná škola Limbova, Základná škola Martinská, Základná škola Námestie Mladosti, Základná škola Slovenských dobrovoľníkov, Základná škola V. Javorku a základné školy s materskou školou - Základná škola s materskou školou Brodňanská, Základná škola s materskou školou Do Stošky, Základná škola s materskou školou Dolná Trnovská, Základná škola s materskou školou Gaštanová, Základná škola s materskou školou Školská a Základná škola s materskou školou Ul. sv. Gorazda. Základné školy sú rozmiestnené v zmysle potrieb a dostupnosti jednotlivých mestských častí.

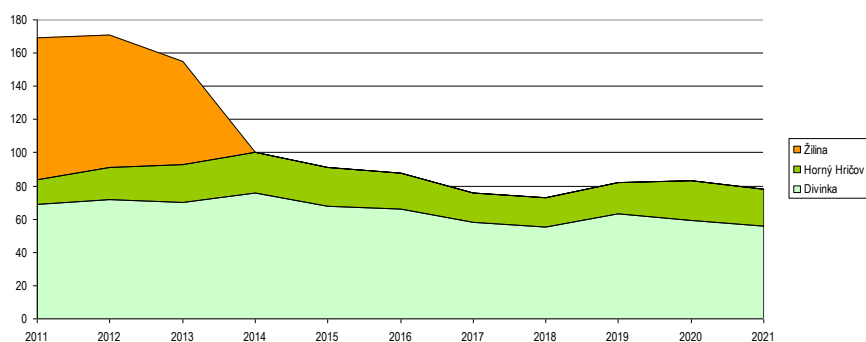
Obrázok: Rozmiestnenie základných škôl v priestore UMR.

Zdroj: 29.4.2022, <https://www.google.sk/search>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj a stav počtu malotriednych základných škôl v regióne UMR. V súčasnosti sa v UMR nachádzajú 2 malotriedne základné školy, jedna v obci Divinka a jedna v obci Horný Hričov. Malotriedna základná škola v Žiline bola zrušená v roku 2013.

Základné školy 1 - 4											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Školy											
Divinka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Horný Hričov	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žiaci											
Divinka	69	72	70	76	68	66	58	55	63	59	56
Horný Hričov	15	19	23	24	23	22	18	18	19	24	22
Žilina	85	80	62	0	0	0	0	0	0	0	0
Triedy											
Divinka	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Horný Hričov	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Žilina	6	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Učitelia											
Divinka	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Horný Hričov	3	3	4	4	3	3	3	3	2	3	3
Žilina	10	10	7	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov základných škôl
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Počet plnoorganizovaných základných škôl v UMR postupne klesá, aj napriek nárastu počtu žiakov. Celkový počet základných škôl 1 - 9 bolo v roku 2021 22. Z uvedeného počtu bolo 18 alokovaných v krajskom meste Žilina.

Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Školy											
Hôrky	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lietavská Lúčka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Teplička nad Váhom	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Višňové	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	20	20	19	18	18	18	18	18	18	18	18
Žiaci											
Hôrky	236	263	261	252	258	267	299	305	313	344	356
Lietavská Lúčka	244	239	227	227	217	215	207	213	226	236	238
Teplička nad Váhom	317	315	324	327	344	356	374	384	388	412	415
Višňové	154	162	170	170	180	199	206	215	231	242	248
Žilina	6595	6492	6 606	6 740	6 837	6 993	7 085	7279	7438	7498	7675

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Počet žiakov na základných školách samospráv UMR zaznamenal takmer vo všetkých prípadoch nárast. K najvyššiemu nárastu došlo v obciach Hôrky, Teplička nad Váhom a Višňové. Jedinou samosprávou, kde došlo k poklesu počtu žiakov bola obec Lietavská Lúčka. Priemerný počet žiakov v UMR pripadajúcich na triedu postupne narastá. V roku 2021 dosiahol hodnotu 21.

Základné školy štátne - (1. - 9. roč.) žiaci											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	236	263	261	252	258	267	299	305	313	344	336
Lietavská Lúčka	244	239	227	227	217	215	207	213	226	236	230
Teplička nad Váhom	173	173	174	173	181	197	216	218	211	214	226
Višňové	154	162	170	170	180	199	206	215	231	239	250
Žilina	5581	5462	5516	5615	5635	5774	5799	5916	6049	6115	6133
UMR	6388	6299	6348	6437	6471	6652	6727	6867	7030	7148	7175
Žiaci / Trieda	19	20	20	20	20	20	21	21	21	21	21

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Počet učiteľov v jednotlivých samosprávach je relatívne stabilný. Najvyšší nárast bol zaznamenaný v prípade obce Višňové, kde z počtu 14 vzrástol počet na 20. Od roku 2017 sa stabilizoval počet žiakov na učiteľa na 14. Koeficient korelácie vzťahu medzi počtom učiteľov a žiakmi dosiahol hodnotu 0,731, čo znamená pozitívnu, silnú lineárnu koreláciu. So zvyšujúcim sa počtom žiakov stúpa počet učiteľov.

Základné školy štátne - (1. - 9. roč.) učitelia											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	21	22	22	21	18	19	20	21	21	23	23
Lietavská Lúčka	17	17	16	16	16	15	15	15	17	18	18
Teplička nad Váhom	14	15	14	15	16	16	16	16	17	19	19
Víšňové	14	16	16	17	18	18	19	20	20	20	20
Žilina	428	438	414	416	416	430	421	429	433	434	437
UMR	494	508	482	485	484	498	491	501	508	514	517
Žiaci / Učiteľ	13	12	13	13	14	13	14	14	14	14	14
Correl Učitelia / žiaci											0,731

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Ponuku neštátnych škôl zastupujú cirkevné a súkromné základné školy. V UMR Žilina sa nachádzajú 4 cirkevné a jedna súkromná základná škola. V krajskom meste Žilina sa nachádzajú 3 cirkevné základné školy, v ktorých bolo v roku 2021 cca. 1155 žiakov. Ich počet počas sledovaného obdobia výrazne narástol. Jedna cirkevná základná škola je alokovaná v obci Teplička nad Váhom.

Cirkevné základné školy (1. - 9. roč.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet											
Teplička nad Váhom	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Žiaci											
Teplička nad Váhom	144	142	150	154	163	159	158	166	177	198	200
Žilina	798	822	868	900	973	984	1 027	1074	1092	1076	1155

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V rámci UMR sa nachádza jedna súkromná škola. Počet žiakov v tejto škole vzrástol od roku 2011 do roku 2021 o 44 %.

Súkromné základné školy (1. - 9. roč.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Žilina											
Počet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
Žiaci	216	208	222	225	229	235	259	289	297	307	311*

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

*počet žiakov v pôvodnej základnej škole, údaj za súkromnú nedostupný

V budúcnosti nie je predpoklad, že by sa mala v rámci regiónu UMR sieť základných škôl výrazne meniť. V prípade, že by došlo k miernym zmenám v demografickej štruktúre, predpokladá sa optimalizácia siete nepľnoorganizovaných škôl, buď preradením na pľnoorganizované 1 - 9, prípadne z dôvodu vysokých prevádzkových nákladov a nedostatku žiakov ich vyradenie zo siete škôl. Z hľadiska budúcich prognóz sa predpokladá skôr nárast počtu žiakov. Do roku 2032, v prípade, že sa doterajší trend zachová, predpokladá nárast o takmer 2000 detí vo vekovej skupine od 5 do 14 rokov.

Vývoj cieľových skupín

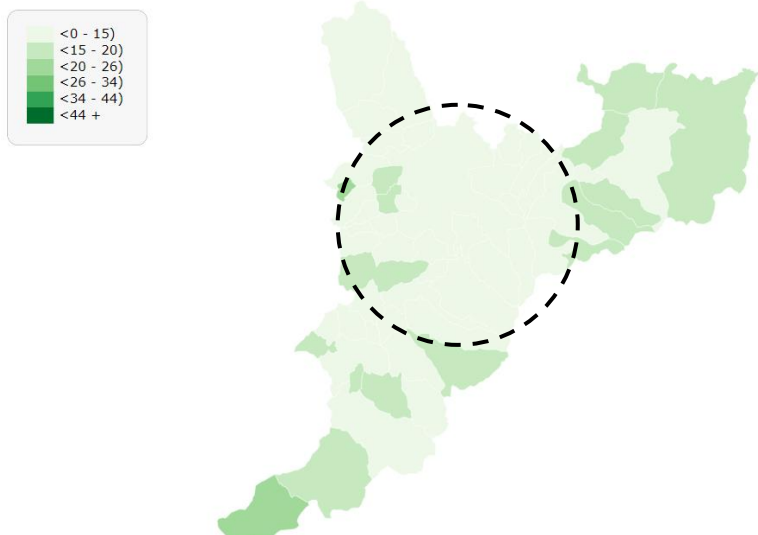
Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	5501	5617	5733	5849	5965	6081	6197	6313	6429	6545	6661
10-14	4728	4811	4894	4977	5060	5143	5226	5309	5392	5475	5558
5-9 – pr. Index				1,0193	% nárast 5 - 9						21,08

10-14 pr. Index	1,0163	% nárast 10 - 14	17,54
Abs. nárast			1989
% z celkového počtu obyvateľov - 2022			10,531
% z celkového počtu obyvateľov - 2032			12,343

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá priemerný nárast. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku stúpnúť o 1989. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí stúpnúť o 21,08 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí stúpnúť o 17,54 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a s tým súvisiacou športovou infraštruktúrou.

Celkový podiel na štruktúre by mal rásť na 12,343 %. Ak sa doterajší trend zachová, nebude v sledovanom období potrebné infraštruktúru pre túto cieľovú skupinu racionalizovať.

Obrázok: Základné vzdelanie v % a jeho zastúpenie v jednotlivých samosprávach UMR Žilina a okrese
Zdroj: 1.5.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

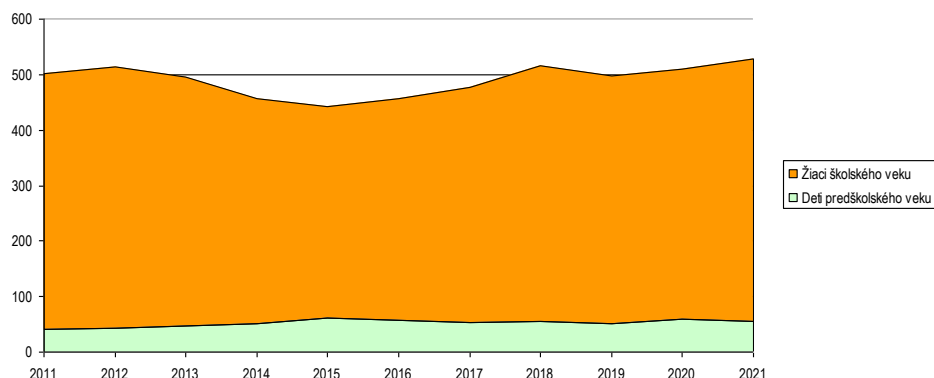
Zastúpenie obyvateľov so základným vzdelaním bolo v samosprávach UMR Žilina bolo do úrovne 15 %. Vyššie zastúpenie obyvateľov so základným vzdelaním bolo v okrajových častiach okresu.

Špeciálne školy

V roku 2021 bolo celkovo v UMR Žilina 11 špeciálnych škôl. Počet detí školského veku pomaly narastá, v roku 2021 dosiahol hodnotu 474 žiakov. Deti predškolského veku boli v počte 55. Deti predškolského veku tvoria približne 12 % počtu detí školského veku.

Špeciálne školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	9	9	9	10	10	10	10	10	11	11	11
Deti predškolského veku	40	42	47	51	61	58	53	56	51	59	55
Žiaci školského veku	462	471	448	405	381	399	424	461	447	450	474
Štátne	7	7	7	7	7	7	7	7	8	8	8
Deti predškolského veku	36	35	42	48	55	50	45	43	36	45	38
Žiaci školského veku	434	438	411	366	346	345	381	414	399	400	406
Učitelia	66	64	63	66	60	58	60	58	63	65	65
Súkromné školy											
Sú. š.š.	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Sú. š.š. - deti predško. vek	4	7	5	3	6	8	8	13	15	14	17
Sú. š.š. - žiaci škol. veku	28	33	37	39	35	44	43	47	48	50	51
Sú. š.š. - učitelia	7	10	11	13	12	13	12	16	15	15	16

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov v špeciálnych školách a vývoj počtu učiteľov

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vývoj počtu detí predškolského ako aj školského veku je nerovnomerný. Do roku 2017 počet detí klesal. Od roku 2019 do roku 2021 postupne narastá. K nárastu počtu detí došlo aj v prípade súkromných špeciálnych škôl. V roku 2021 tu bolo evidovaných cca. 17 detí predškolského veku a 51 detí školského veku. Od roku 2018 došlo k relatívnej stabilizácii počtu učiteľov.

Gymnaziá a stredné odborné školy

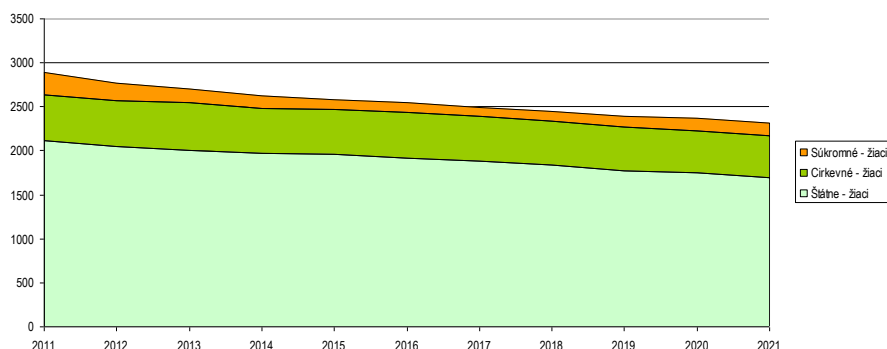
Gymnaziá

V súčasnosti sieť stredných škôl v meste tvorí 7 všeobecno - vzdelávacích škôl. Všetky gymnáziá sú alokované v meste Žilina. Ide o Gymnázium bilingválne, Tomáša Ružičku 3, Žilina, typ školy: štátna, Gymnázium, Hlinská 29, Žilina, typ školy: štátna, Súkromné gymnázium, Oravská 11, Žilina, typ školy: súkromná, Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina, typ školy: štátna, Gymnázium sv. Františka z Assisi, J. M. Hurbana 44, Žilina, typ školy: cirkevná, Spojená škola Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, 01001 Žilina, typ školy: cirkevná,

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu žiakov, tried a učiteľov v UMR Žilina. V roku 2021 bolo evidované 1 súkromné a 2 cirkevné gymnáziá. Počet žiakov aj učiteľov v gymnáziách klesá. Celkový počet študentov v gymnáziách v roku 2021 činil cca. 2319.

Gymnaziá	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Spolu - žiaci	2892	2771	2707	2 620	2 585	2 543	2 492	2451	2393	2368	2 319
Štátne	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Štátne - žiaci	2111	2047	2006	1 976	1 960	1 913	1 885	1839	1773	1747	1 691
Štátne - triedy	74	73	71	70	69	68	66	64	62	60	58
Štátne - učitelia	183	172	169	166	164	159	151	154	144	141	138
Cirkevné	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Cirkevné - žiaci	520	524	545	508	515	527	503	500	496	482	479
Súkromné	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Súkromné - žiaci	261	200	156	136	110	103	104	112	124	139	144

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov, tried a učiteľov

Zdroj: [SÚ SR](#), DataCubes, 2022

Gymnázium sv. Františka z Assisi

Gymnázium sv. Františka zriadila na základe rozhodnutia Ministerstva školstva SR Kongregácia školských sestier sv. Františka dňom 20. júna 1991 a otvorením prvých tried v školskom roku 1991/1992. Súčasťou školy sú od 1. januára 2004 školský internát a školská jedáleň. Gymnázium patrí do Žilinskej diecézy a spolupracuje s Diecéznym školským a katechetickým úradom (20.4.2022, www.gsf.sk).

Gymnázium Kráľovnej pokoja

Gymnázium Kráľovnej pokoja začalo svoju činnosť 1. 9. 2004 otvorením dvoch tried v prvom ročníku. Zriaďovateľ Biskupský úrad v Nitre od 1. 1. 2005 spojil Gymnázium Kráľovnej pokoja so Základnou školou sv. Cyrila a Metoda. Od 1. 1. 2008 sa jeho zriaďovateľom stala Rímsko -katolícka cirkev, Žilinská diecéza. Gymnázium má štvorročnú formu štúdia. Po stránke vzdelávania je Gymnázium Kráľovnej pokoja úplne porovnateľné so štátnymi gymnáziami, kladie však dôraz na duchovnú a mravnú formáciu študentov. Má snahu, aby popri vyučovaní existovala bohatá ponuka rôznych duchovných, spoločenských, kultúrnych a športových akcií, do ktorých by sa študenti zapájali podľa svojich záujmov (20.4.2022, <https://sskp.edupage.org/a/gymnazium>).

Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

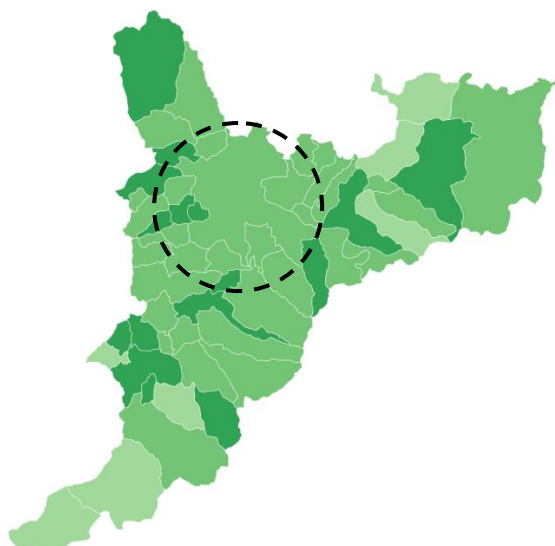
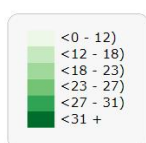
Škola poskytuje výchovu a vzdelávanie mládeže v súlade so základnými pedagogickými dokumentmi školského vzdelávacieho programu ISCED 3A v študijnom zameraní 7902 J gymnázium, pričom v každom ročníku sa zriaďuje jedna trieda s rozšíreným vyučovaním matematiky. Poslaním školy je, aby žiaci získali všeobecný vzdelanostný základ a kľúčové spôsobilosti (kompetencie). Škola pripravuje žiakov predovšetkým na ďalšie vzdelávanie, no zároveň aj pre uplatnenie v praxi, osobný a sociálny život, pričom sa snaží uplatňovať globálne súvislosti a globálnu dimenziu v obsahu vzdelávania. Zmyslom štúdia na gymnáziu je vybaviť žiakov systematickou štruktúrou poznávania, spôsobilosťou pracovať s informáciami a zaraďovať ich do zmysluplného kontextu životnej praxe tak, aby sa v celom živote profesijne a osobnostne rozvíjali. Škola každoročne organizuje zaujímavé exkurzie v rámci geografie, fyziky, umenia a kultúry, cudzích jazykov a ostatných vyučovacích predmetov. V rámci školy sa organizujú kultúrne podujatia – imatrikulácie (zábavný program spojený s uvedením prvákov do študentského cechu), akadémia - divadelné predstavenie Divadla mladých pri GVO a iné. Škola kladie veľký dôraz na protidrogovú prevenciu (5.5.2022, <https://gvoza.edupage.org/a/dokumenty?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQxNCZzdWJwYWdlPTA%3D>).

Gymnázium, Hlínská 29

Hlavná spádová oblasť školy pozostáva zo základných škôl v meste Žilina a blízkych obcí. Vzhľadom k špecifickým triedam pre výučbu nemeckého jazyka, prírodných vied a informačných technológií je záujem rozšírený i mimo región. Škola pripravuje žiakov predovšetkým na ďalšie vzdelávanie na všetkých typoch vysokých škôl, no zároveň aj na uplatnenie v praxi a na osobný a sociálny život. Vzdelávanie je zamerané na to, aby žiak získal všeobecný vzdelanostný základ a kľúčové kompetencie (spôsobilosti). Profilovanie školy je determinované časovou dotáciou hodín štátneho vzdelávacieho programu. Využitím možnosti uplatniť v škole Rámcový učebný plán poskytnutý MŠVVaŠ SR a na základe dlhoročnej skúsenosti s realizáciou alternatívneho učebného plánu je vytvorený priestor vo IV. ročníku na voľbu 18 hodín v rámci povinnej voľiteľných predmetov pre lepšiu profesijnú profiláciu a prípravu na vysokoškolské štúdium. Škola dáva akcent na právo žiaka na slobodnú voľbu vzdelávacej cesty s rozumnou profesijnou orientáciou. Ponuka školy vychádza zo záujmu žiakov a je determinovaná sekundárne finančnými a organizačnými možnosťami školy. Základné piliere vzdelávania definované v ŠKVP sú doplnené realizáciou záujmovej činnosti, realizáciou kultúrnych, spoločenských a športových aktivít (29.4.2022, <https://gymza.edupage.org/a/profil-skoly>).

Gymnázium bilingválne, Tomáša Ružičku 3

Štúdium na škole je päťročné, vzdelávanie v ňom zabezpečujú slovenskí i zahraniční učitelia rešpektujú medzinárodné dohody aj Štátny vzdelávací program. Prvý ročník je zameraný hlavne na jazykovú prípravu – študent absolvuje 20 hodín francúzskeho alebo španielskeho jazyka týždenne. Na konci školského roka vykonáva záverečnú skúšku z tohto jazyka a jej úspešné zvládnutie znamená, že ovláda francúzsky alebo španielsky jazyk na takej úrovni, že môže v ňom študovať vybrané predmety. V druhom až piatom ročníku absolvujú študenti vzdelávanie v súlade s učebným plánom pre bilingválne gymnázia. Časť predmetov matematika, fyzika, biológia a chémia sa vyučuje v jazyku sekcie. Študenti tak ovládajú terminológiu predmetu v slovenskom jazyku a vo francúzskom alebo španielskom jazyku. V piatom ročníku sa vyučuje umenie a kultúra a geografia v jazyku sekcie s cieľom získať ešte dokonalejšie jazykové zručnosti. Od prvého ročníka sa študenti učia aj anglický jazyk, kde sú rozdelení na dve jazykové úrovne podľa doterajších zručností. Výberom voľiteľných predmetov v 4. a 5. ročníku sa všetci profilujú podľa svojho záujmu a zamerania na ďalšie štúdium (29.4.2022, <https://gbza.eu/studium-a-historia/>).

Obrázok: Úplné stredné vzdelanie (s maturitou) v % a jeho zastúpenie v jednotlivých samosprávach UMR Žilina a okrese
Zdroj: 1.5.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Podiel obyvateľov s týmto stupňom vzdelania je v UMR Žilina je cca. 23 až 27 %.

Stredné odborné školy

Bohatá história odborného vzdelávania je prezentovaná aj počtom stredných odborných škôl (17 SOŠ) a ich zameraním. Školy sú zamerané prevažne na stavebníctvo, dopravu, techniku, priemysel, elektrotechniku, textilnú výrobu či poľnohospodárstvo. V roku 2021 v týchto školách študovalo 5631 žiakov. Negatívom je neustále klesajúci počet žiakov do roku 2011. Pokles počtu žiakov v tomto druhu škôl bol zaznamenaný aj v prípade cirkevných a súkromných škôl.

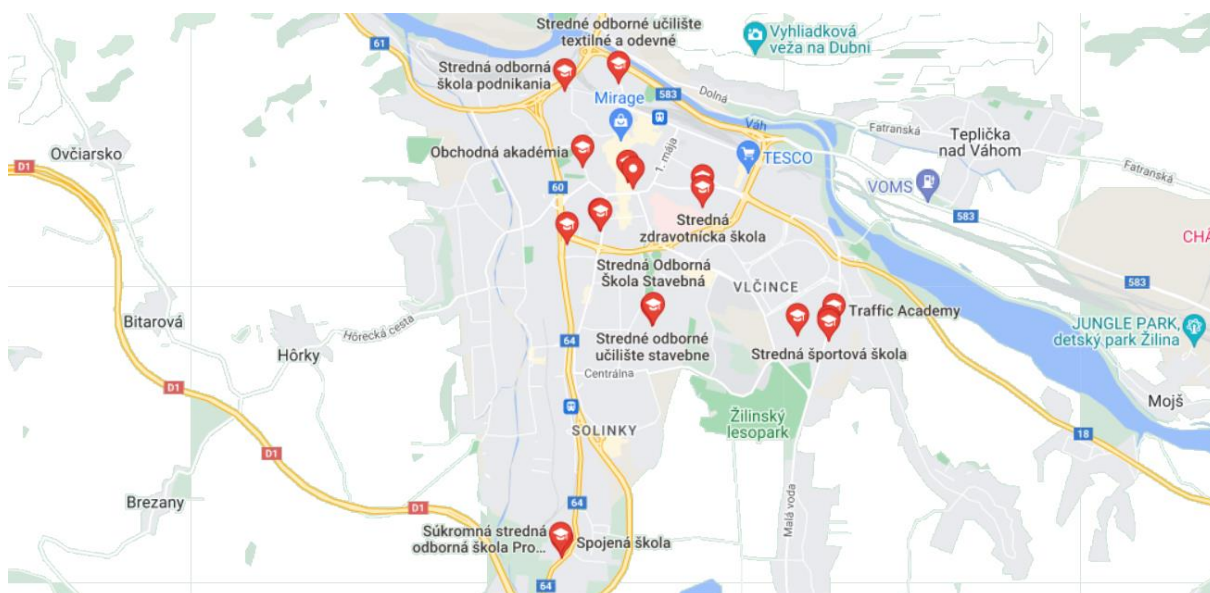
Stredné odborné školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SOŠ spolu	17	17	17	17	17	17	17	17	16	17	17
SOŠ spolu - žiaci	8034	7676	7284	7 056	6 739	6 399	6 141	5901	5798	5802	5 631
SOŠ spolu - žiaci den.štúdia	7450	7205	6898	6 706	6 512	6 229	5 964	5714	5635	5665	5 501
SOŠ - štátne	11	11	11	11	11	11	11	11	10	11	11
SOŠ - štátne - žiaci	6667	6354	5986	5 803	5 583	5 286	5 071	4859	4727	4644	4 472
SOŠ - štátne - triedy	271	263	255	248	236	221	215	207	219	218	220
SOŠ - štátne - učitelia	508	490	472	468	456	437	422	415	412	418	413
SOŠ - štátne - žiaci d.š.	6342	6103	5771	5 577	5 404	5 133	4 900	4680	4564	4507	4 339
Cirkevné SOŠ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Cirkevné SOŠ - žiaci	615	585	564	519	487	475	470	454	483	524	530
Súkromné SOŠ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Súkromné SOŠ - žiaci	752	737	734	734	669	638	600	588	588	634	628

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V meste Žilina tvorí ponuku stredného odborného vzdelávania tieto stredné odborné školy: Stredná odborná škola podnikania, Sasinkova 419, Stredná odborná škola elektrotechnická, Komenského 2621, Súkromná stredná odborná škola, Saleziánska 18, Traffic Academy, Rosinská cesta, Stredná odborná škola poľnohospodárska a služieb na viedieku v Žiline, SOŠ sv. Jzefa Robotníka, Saleziánska 8225/18, Súkromná stredná odborná škola, Závodská cesta 2961/12, Stredné odborné učilište energetické, Komenského 2621/50, Stredné odborné učilište stavebné, Tulipánová 1943, Spojená škola, Rosinská 3182/4, Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 1927/2, Spojená škola, Hlavná 451, Stredné odborné učilište textilné a odevné, Kysucká 538/5, Súkromná stredná odborná škola Pro scholaris, Hlavná 2. Súkromná stredná odborná škola, Antona Bernoláka, Obchodná akadémia, Veľká Okružná 32, Spojená škola internátna, Fatranská 3321/22, Stredná

zdravotnícka škola, Hlboká cesta 1641/23, Stredné odborné učilište stavebné, Rosinská 3817 a Stredná športová škola, Rosinská cesta 4.

Z hľadiska polohy je väčšina stredných odborných škôl alokovaná do centrálnej zóny krajského mesta.

Obrázok: Rozmiestnenie stredných odborných škôl v priestore UMR.

Zdroj: 29.4.2022, <https://www.google.sk/search>

Spojená škola na Rosinskej ceste 4 v Žiline

Škola pozostáva z 2 organizačných zložiek: STREDNÁ ŠPORTOVÁ ŠKOLA a STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA DREVÁRSKA. Súčasťami školy sú školský internát s kapacitou 289 ubytovaných a školská jedáleň. Výchovno-vzdelávací proces strednej športovej školy sa v duchu duálnej kariéry športovca zameriava na oblasť výchovy mladých športovcov a jej vzdelávacie programy sú zamerané na prípravu žiakov so športovým nadaním pre štúdium na vysokej škole a pre výkon povolania a odborných činností v športe. Neoddeliteľnou súčasťou výchovy a vzdelávania v strednej športovej škole je športová príprava organizovaná podľa športových odvetví. Úspešným absolvovaním štúdia v strednej športovej škole absolvent získava stredné odborné, úplné stredné odborné alebo úplné stredné všeobecné vzdelanie so zameraním na šport. V organizačnej zložke Stredná odborná škola drevárska je poskytované úplné stredné odborné vzdelanie v oblasti drevárskeho priemyslu a od školského roku 2014/2015 aj vzdelávanie v študijnom odbore "2951 M výživa a šport", ktorého cieľom je dať absolventom dostatok teoretických vedomostí a praktických zručností potrebných pre uplatnenie sa v tomto špecifickom odvetví potravinárstva v spojení so športom a zdravým životným štýlom (29.4.2022, <https://www.sportovaskola.sk/a/o-skole?eqa=dGV4dD10ZXh0L2Fib3V0JnN1YnBhZ2U9MQ%3D%3D>).

Stredná odborná škola podnikania Sasinkova 45

Žilina kvôli výhodnej geografickej polohe získala výhody dopravného a obchodného centra. Už v stredoveku vznikli priaznivé podmienky na rozvoj remesiel a obchodu. Po vybudovaní železnice prakticky do všetkých kútov Slovenska i Európy sem prúdili obchodníci aj z iných krajín. Dnešná Žilina je mestom obchodu, kde môžu absolventi školy uplatniť svoje vedomosti a zručnosti rovnako v obchode vo svojej tradičnej podobe – jarmočný predaj v rámci Staromestských slávností, vianočných trhov, ako aj v množstve malých i väčších obchodíkov v historickom centre mesta či v stále hustejšej sieti super a hypermarketov. 1.9.1984 zriadilo Generálne riaditeľstvo ZDROJ Bratislava komplexné Stredné odborné učilište obchodné v Žiline, ktoré zabezpečovalo prípravu žiakov v 3-ročných učebných odboroch predavač so zameraním na potravinársky tovar, na textil a odevy, na obuv a koženú galantériu. Od školského roku 1996/97 pribudli 2 nové učebné odbory cukrár a pekár. Od školského roku 1997/98 mohli žiaci učebného odboru predavač pokračovať v nadstavbovom štúdiu v novom odbore podnikanie v remeslách a službách. V školskom roku 1999/2000 bol zaradený nový študijný odbor potravinárska výroba v nadstavbovom štúdiu pre absolventov učebných odborov pekár, cukrár. V školskom roku 2000/2001 sa v zrekonštruovanej budove pracoviska praktického vyučovania na Hollého ulici otvorili odbornú učebňu pod názvom „DÚHA“. V školskom roku 2003/2004 sa otvorili nový 4-ročný študijný odbor pracovník marketingu. Od 1.9.2004 škola dostala súhlas od MŠ SR na zaradenie do siete 4-ročný študijný odbor kníhkupec. Od 1.9.2011 škola dostala súhlas od MŠ VVaŠ SR na zaradenie do siete 3-ročného učebného odboru viazač – aranžér kvetín. 1.9.2007 vznikol nový právny subjekt Škola podnikania, ktorý sa od 3.9.2007 združil so Stredným odborným učilišťom obchodným a vznikla nová škola pod názvom : Združená stredná škola. 1.9.2008 – v zmysle zákona č. 245/2008 škola zmenila názov : Stredná odborná škola. 1.1.2009 – v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 282/2009 o stredných školách škola zmenila názov na : Stredná odborná škola podnikania (29.4.2022, <https://sospza.sk/newsite/index.php/historia-skoly>).

Súkromná stredná odborná škola Saleziánska 18

V septembri 2006 začala škola svoju činnosť s jednou triedou, 25 žiakmi a 9 učiteľmi. Sídlom sa stali priestory Saleziánskeho domu v Žiline, kde vykonáva svoju pedagogickú činnosť dodnes. Škola, s študijným odborom v oblasti podnikania odpovedala na potreby odbornej verejnosti a podnikateľského prostredia pripraviť pre odbornú prax mladých, zdatných a odvážnych absolventov, budúcich podnikateľov. Škola kladie dôraz na odborné vzdelávanie s úlohou naučiť žiakov samostatne vystupovať a komunikovať aj v cudzom jazyku,

rozvíjať ich samostatnosť, dynamiku a kreativitu pre uplatnenie sa na trhu práce, rozvíjať zručnosti v oblasti informačných technológií a pripraviť ich na štúdium právnického alebo ekonomického smeru. Škola má k dispozícii nasledovné priestory: teoretické učebne: kmeňové triedy (4), odborné učebne : cudzích jazykov, ADK, mediálna učebňa, ostatné priestory pre potreby žiakov : 2 telocvičňa, 2 ihriská, jedáleň, bufet, administratívne priestory: kancelária riaditeľky školy, ekonomická kancelária a zborovňa. Každá trieda je vybavená dostatočným počtom vhodného školského nábytku (školské stoly a stoličky a iné potrebné zariadenie podľa druhu učebne) (29.4.2022, <https://ssosza.edupage.org/a/historia-skoly>).

Stredná odborná škola dopravná, Rosinská cesta 2

01.09.2002 Žilinským samosprávnym krajom združením SOU a SPŠ bola zriadená Združená stredná škola (ZSŠ) so sídlom v Žiline Bánovej. K združeniu došlo v rámci racionalizácie škôl s cieľom zefektívnenia a hospodárnejšieho riadenia školy. 01.09.2004 sa rozhodnutím ŽSK pričlenilo SPV ZSŠ Košická a SPV Kragujevská k ZSŠ. Od 01.07.2005 ZSŠ mení svoje sídlo – Rosinská cesta 2, 010 08 Žilina. História SOU chemického siaha do obdobia Považských chemických závodov, keď v r. 1959 vzniklo učňovské stredisko, pričom praktická výchova bola zabezpečovaná individuálnym výcvikom. V r. 1972 získalo učňovské stredisko samostatné priestory a v r.1974 sa zaviedla skupinová forma odborného výcviku. V r.1978 sa z učňovského strediska vytvorilo Stredisko praktického vyučovania pri Považských chemických závodoch. Považské chemické závody s rastúcimi požiadavkami na prípravu robotníckej mládeže v chemických a strojárenských odboroch postavili komplex SOU, ktorý bol otvorený v roku 1982. Dňom 30.06.2005 bolo rozhodnutím ŽSK Žilina Stredné odborné učilište chemické zrušené. Od 01.01.2009 bola ZSŠ premenovaná na Dopravnú akadémiu, Rosinská cesta 2, 010 08 Žilina. Dopravná akadémia požiadala v marci 2011 spoločnosť International Education Society, London /IES/, o medzinárodnú certifikáciu vo veci pridelenia ratingu škole ako vzdelávacej inštitúcii. Expertná komisia navrhla managementu IES aby bol vzdelávacej inštitúcii „Dopravná akadémia“ k 20.4.2012 pridelený rating BB, tzn. „Kvalitná inštitúcia na veľmi dobrej profesionálnej úrovni.“ Svojou prácou, usilovnosťou svojich zamestnancov a úspechmi žiakov získala dopravná akadémia v roku 2017 rating „A“, čo znamená „Špičková inštitúcia s medzinárodnou skúsenosťou“. 21. januára 2013 sa slávnostne otvorilo Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre automobilový priemysel pri Dopravnej akadémii v Žiline. Škola poskytuje nasledovné študijné odbory: Autoelektronika (platná od 01.09.2013), Zmeny – učebné plány Autoelektronika (platná od 01.09.2015), Zasielateľstvo a logistika (platná od 01.09.2013), Dopravná akadémia (platná od 01.09.2013), Autotronik (platná od 01.09.2015 experiment), Autotronik (SDV). Učebné odbory: Autoopravár (platná od 2013), Zmeny – učebné plány pre 2. roč. (platný od 01.09.2019, Zmeny – učebné plány pre 1. ročníka (platný od 01.09.2019), Nadstavbové štúdium, Dopravná prevádzka (platná od 01.09.2018), Strojárstvo-podnikanie a služby (platné od 01.09.2017) (29.4.2022, <https://www.sosdza.sk/skola/historia-skoly/>).

Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline, Predmestská 82

SOŠPaSV v Žiline je v súčasnosti jedinou školou svojho typu v Žilinskom kraji, ktorá ponúka vzdelanie žiakov základných škôl ekonomického, poľnohospodárskeho, záhradníckeho, veterinárneho, kynologického zamerania, ako aj vzdelanie v oblasti regionálneho cestovného ruchu na úrovni stredoškolského vzdelania a aj vyššieho odborného vzdelania – vidiecka turistika. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečuje 40 učiteľov, ktorí majú plnú pedagogicko-odbornú spôsobilosť. Škola disponuje klasickými triedami a odbornými učebňami (biológia, chémia, cudzích jazykov, výpočtovej techniky, písania na PC, pestovania rastlín, chovu hospodárskych zvierat, kynológie, patológie a anatómie, dopravnej výchovy, ekonomiky, praxe). Všetky učebne sú vybavené audiovizuálnou technikou, učebnými pomôckami, modernou výpočtovou technikou s internetom, aby žiaci mohli získavať čo najaktuálnejšie poznatky počas vyučovania. Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje ako teoretická časť - v triedach a odborných učebniach, praktické cvičenia a učebná prax (29.4.2022, <https://www.sospsvza.sk/nieco-o-skole/>).

Stredná odborná škola sv. Jozefa Robotníka

Stredná odborná škola sv. Jozefa Robotníka je salesiánska škola, v ktorej sa žiaci osobnostne, odborne a duchovne pripravujú na život. Cieľom je celkový rozvoj mladého človeka. Výchova a vzdelávanie tu prebieha podľa preventívneho systému don Bosca, ktorý sa snaží predchádzať zlu a rozvíjať dobré schopnosti mladých. Naplňa to prostredníctvom aktívnej asistencie pedagógov medzi žiakmi, čím sa vytvára výchovné prostredie, v ktorom sa mladí ľudia môžu pripraviť na svoju budúcnosť, aby boli dobrými a zodpovednými občanmi (29.4.2022, <https://www.sjoroza.sk/a/o-nas>).

Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 2

Stredná odborná škola stavebná na Tulipánovej ulici v Žiline oslávila 60 rokov od svojho vzniku. Patrí k najväčším školám v regióne so zameraním na stavebníctvo a ako pilotná škola sa zapojila do duálneho vzdelávania, v ktorom úspešne pokračuje. Od roku 2013 je Centrom odborného vzdelávania a prípravy pre stavebníctvo v rámci Žilinského samosprávneho kraja. Tak ako v iných odvetviach, aj v stavebníctve sa digitalizácia dostáva do popredia spolu s novými inováciami a technológiami, ktoré ovplyvňujú proces stavby, úsporu energií a používanie nových materiálov. Aby sme sa prispôbili moderným trendom, snažíme sa vo vyučovaní využívať mnohé prvky a technológie automatizácie a digitalizácie stavebných procesov, energetického manažmentu budov a pracovať s rôznymi riešeniami v oblasti úspory energií (29.4.2022, <https://sosstavebna.sk/sucasnost/>).

Spojená škola, Hlavná 2, Žilina-Bytčica

Spojená škola má sídlo v Žiline - Bytčici na ul. Hlavnej 2. Je komplexnou výchovne – vzdelávacou inštitúciou, zabezpečuje teoretické vzdelávanie i odborný výcvik. Má 24 učební, z toho sú 3 multimediálne učebne výpočtovej techniky, dve učebne na vyučovanie nemeckého jazyka, dve učebne na vyučovanie anglického jazyka. Všetky učebne školy sú vybavené stálym pripojením na internet. Škola má vybavenú školskú knižnicu, ktorá slúži ako študijné a výpožičné centrum pre žiakov a pedagógov. Výchovný poradca má k dispozícii kabinet, kde sa stretáva so žiakmi, rodičmi, sociálnymi zamestnancami a pod. Manažment školy a hospodársky úsek má svoje priestory, učitelia využívajú svoje kabinety a zborovňu. V suteréne školy sú žiacke šatne, sklad a jedna dielňa pre potreby údržby a opravy na škole. V areáli školy je samostatná plynová kotolňa, moderne vybavená posilňovňa a telocvičňa má zrekonštruované hygienické priestory a sprchy. V areáli školy je asfaltové ihrisko. Odborný výcvik sa uskutočňuje na prevádzkach odborného výcviku pre učebné odbory kaderník, fotograf, krajčír, manikér a pedikér a študijný odbor kozmetik a klientsky manažér pošty (29.4.2022, <https://zssosza.edupage.org/a/o-skole?eqa=dGV4dD10ZXh0L2Fib3V0JnN1YnBhZ2U9MA%3D%3D>).

Súkromná stredná odborná škola

Škola bola zriadená 1.9.1992 na základe rozhodnutia Ministerstva školstva v súlade so zákonom NR SR 171/1990 Zb. o sústave základných a stredných škôl a zákonom 542/1991 Zb. o správe v školstve a školskej samospráve a Vyhlášky MŠ SR 11/1991 o súkromných školách ako Súkromné SOU. Od 1.9.1995 sme na základe rozhodnutia MŠ SR používali názov Súkromné SOU spoločného stravovania. Od 1.9.2008 podľa zákona 245/2008 Zb. (Školský zákon) je názov školy Súkromná stredná odborná škola spoločného stravovania. Súčasťou školy a strediskom praktického vyučovania je reštaurácia hotela Slovan v Žiline. Žiaci vykonávajú odbornú prax aj v reštaurácii na zimnom štadióne hokejového klubu VLCI v Žiline. Škola je súkromnou výchovnou a vzdelávacou inštitúciou s vyučovacím jazykom slovenským a poskytuje vzdelávacie služby na úrovni štátnych škôl. Špecializácia, rozsah a obsah vyučovania je v súlade so štátnym vzdelávacím programom (29.4.2022, <https://sosss.edupage.org/a/o-skole>).

Obchodná akadémia, Veľká okružná 32

Obchodná akadémia má viac ako 80 ročnú tradíciu v poskytovaní stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy na povolania ekonomického charakteru. V súčasnosti sa škola vyprofilovala na modernú strednú školu ekonomického zamerania, ktorá pripravuje žiakov v štvorročnom študijnom odbore 6317 M obchodná akadémia a v päťročnom študijnom odbore 6317 M 74 bilingválne štúdium (slovensko-anglické). Od školského roku 2020/2021 škola v študijnom odbore 6317 M obchodná akadémia vstúpila do systému duálneho vzdelávania (29.4.2022, <https://www.oavoza.sk/zakladne-informacie>).

Stredná zdravotnícka škola, Hlboká cesta 23, Žilina

V roku 1959 vznikla v Žiline z rozhodnutia Krajského národného výboru Stredná zdravotnícka škola a už 1.septembra toho istého roku začal jej prvý školský rok. Vtedy sídlila v Sirotári na Mariánskom námestí. Štvorročné denné štúdium pre absolventov základných škôl: asistent výživy 5304 M, masér 5370 M, zdravotnícky asistent 5356 M, praktická sestra 5361 M, zdravotnícky laborant 5308 M (29.4.2022, <https://szshlbokaza.edupage.org/a/ucebny-odbor-1>).

Stredná škola požiarnej ochrany v Žiline

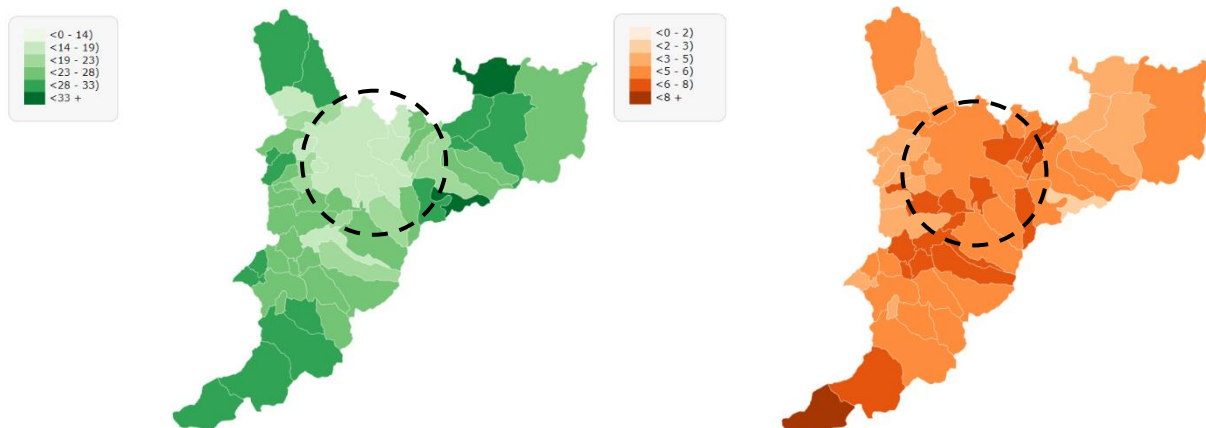
Stredná škola požiarnej ochrany MV SR v Žiline ako zariadenie Hasičského a záchranného zboru plní funkciu strednej odbornej školy a rezortného vzdelávacieho zariadenia na úseku ochrany pred požiarmi. Poskytuje úplné stredné i vyššie odborné vzdelanie formou diaľkového štúdia. Poskytuje vyššie odborné vzdelanie formou diaľkového pomaturitného špecializačného štúdia. Škola neposkytuje vzdelávanie žiakom po absolvovaní základnej školy v dennom štúdiu. Úlohy rezortného vzdelávacieho zariadenia plní škola najmä organizovaním základnej prípravy a špecializovanej odbornej prípravy príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vrátane systému celoživotného vzdelávania. V zákone vymedzenom rozsahu sa podieľa na obsahovej príprave a vykonávaní základnej, špecializovanej a cyklickej prípravy zamestnancov závodných hasičských útvarov. V súlade s udelenými akreditáciami škola vykonáva základnú a aktualizáciu odbornú prípravu na úseku ochrany pred požiarmi, najmä pre technikov požiarnej ochrany a špecialistov požiarnej ochrany. Škola spolupracuje so strednými a vysokými školami, ktoré zabezpečujú výučbu so študijným zameraním na ochranu pred požiarmi. Od roku 2006 je škola stálym členom Európskej asociácie hasičských škôl EFSCA (29.4.2022, <https://www.minv.sk/?uvodna-stranka-sspo-zilina>).

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	3668	3566	3464	3362	3260	3158	3056	2954	2852	2750	2648
15-19 – pr. Index				0,9679	% nárast 15-19						-27,81
Abs. nárast											-1020
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											3,812
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											2,575

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 klesnúť na 2,575 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 1020. Táto cieľová skupina sa primárne neviaže na infraštruktúru alokovanú v mieste jej bydliska. Významnou pre túto skupinu je aj organizovaná športová činnosť v športových kluboch, skupinové športy a iné racionálne trávenie voľného času.

Obrázok: Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) (%) v UMR
Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Obrázok: vyššie odborné vzdelanie (%) v UMR
Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Najnižšie zastúpenie obyvateľov s učňovským vzdelaním bez maturity bolo v UMR Žiline zastúpená len do úrovne 14 %. Vyššie zastúpenie bolo v prípade obyvateľov s vyšším odborným vzdelaním.

Školské jedálne

V UMR Žilina zabezpečuje hromadné stravovanie pre deti školského (základné a stredné školy) veku 37 školských jedální. Celková kapacita zariadení je 4191 stoličiek. V roku 2021 bolo evidovaných cca. 12900 stravníkov.

Školské jedálne ZŠ a SŠ											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Horný Hričov	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lietavská Lúčka	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Teplička nad Váhom	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Višňové	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	34	34	34	33	32	32	33	31	32	32	31

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Najviac školských jedální sa nachádza v meste Žilina - 31. Kapacita zariadení bola v roku 2021 približne 3800 miest pri stoloch. Počet stravníkov mierne kolíše. V krajskom meste je kapacita zariadení relatívne stabilná. K nárastu dochádza hlavne v obci Horný Hričov, Teplička nad Váhom a Višňové.

Školsk	Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ) - miesta pri stoloch										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	120	100	80	80	80	80	80	80	116	130	130
Horný Hričov	20	24	25	25	30	30	30	30	35	34	34
Lietavská Lúčka	124	124	124	124	124	124	124	124	130	130	130
Teplička nad Váhom	56	56	56	56	56	56	120	120	120	120	120
Višňové	48	48	48	48	48	90	90	90	120	120	120
Žilina	3 840	3 752	3 763	3 763	3 821	3 869	3 925	3 776	3 815	3 798	3 818

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V obciach UMR Žilina sa školské jedálne nachádzajú len v obciach so základnými školami. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu stravníkov v jednotlivých zariadeniach. K poklesu stravníkov došlo len v prípade obce Hôrky. Školské stravovacie zariadenie poskytujú služby na integrovanom princípe nielen ako sekundárna služba vzdelávaniu ale aj v rámci poskytovania sociálnych služieb.

Školské jedálne ZŠ a SŠ											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	309	335	230	198	228	234	268	283	333	270	272
Horný Hričov	16	21	29	37	29	27	29	24	24	24	27
Lietavská Lúčka	218	222	223	227	230	247	248	252	331	327	318
Teplica nad Váhom	169	192	190	213	228	237	333	396	475	484	498
Višňové	91	97	108	112	133	135	135	145	205	200	210
Žilina	12 361	11 876	11 772	11 645	12 311	12 112	12 491	12 752	13 432	12 406	12 934

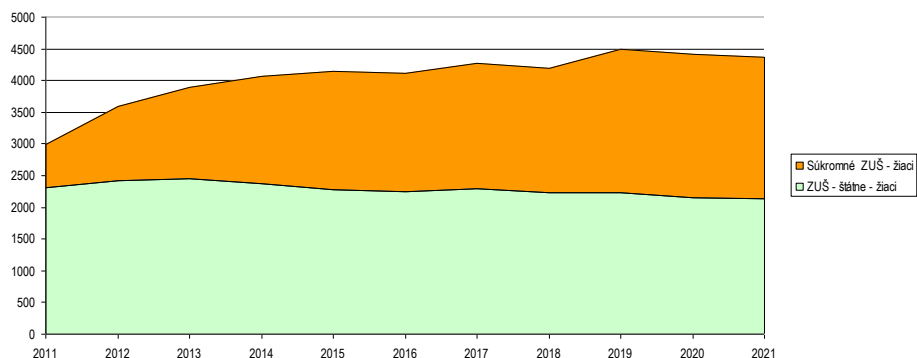
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Záujmové vzdelávanie

Záujmové vzdelávanie v UMR v rámci UMR Žilina zabezpečujú základné umelecké školy a centrá voľného času. V rámci UMR je k dispozícii 5 umeleckých škôl, z toho 3 sú súkromné a 2 štátne.

Základné umelecké školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZUŠ - štátne	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
ZUŠ - štátne - žiaci	2 305	2 418	2 457	2 370	2 281	2 247	2 296	2 228	2 230	2 155	2 131
ZUŠ - štátne - učitelia	116	118	116	113	112	112	109	104	114	115	115
Súkromné ZUŠ	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Súkromné ZUŠ - žiaci	685	1 180	1 442	1 691	1 871	1 874	1 979	1 972	2 266	2 252	2 238
Súkromné ZUŠ - učitelia	23	49	54	61	70	67	70	65	65	70	70

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov v ZUŠ

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

ZUŠ L. Árvaya v Žiline

V júni 1994 Ministerstvo školstva SR prepožičalo ZUŠ čestný názov Základná umelecká škola Ladislava Árvaya, na základe jej dlhoročných pedagogických a umeleckých výsledkov. V súčasnosti na škole pracujú štyri odbory: hudobný (HO) v budove na Dolnom vale 12 a na elokovaných pracoviskách, Radlinského ul. č. 2, v ZŠ Terchová, literárno-dramatický (LDO) a tanečný (TO) na Dolnom vale 12, od roku 2007 aj odbor výtvarný (VO) v podkroví na Dolnom vale 12, na elokovaných pracoviskách Gaštanová a ZŠ Martinská. ZUŠ je umiestnená v centre Žiliny. Väčšina koncertov a vystúpení žiakov sa koná v koncertnej sále, alebo v malom divadielku KOCKA v budove na Dolnom vale 12. TO svoj záverečný a absolventský koncert usporadúva v mestskom divadle. Škola často spolupracuje s Konzervatóriom v Žiline, Štátnym komorným orchestrom, Bábkovým divadlom v Žiline a Žilinskou univerzitou (29.4.2022, <https://www.zuszilina.sk/historia-skoly/>).

Súkromná základná umelecká škola Ružová 1637 (Hliny V)

Žilinská pobočka SZUŠ vznikla v roku 2003 otvorením tanečného odboru. V roku 2006 zahájil svoju činnosť odbor výtvarný, o rok neskôr hudobný odbor a v roku 2009 aj literárno-dramatický odbor. K cieľom vyučovania všetkých odborov na našej umeleckej škole patrí rozvoj talentu detí a spoznávanie umenia. Umelecká činnosť rozvíja u detí zmysly a city, ktoré tvoria základ estetického vnímania sveta a harmonicky rozvíjajú osobnosť dieťaťa. Okrem radosti, ktorú žiaci majú z pekného výsledku, sa tešia aj z vlastných pokrokov. Začínajú s jednoduchou prípravou až sa postupne prepracujú ku komplikovanejším a zaujímavejším prácam, tanečným prvkom, skladbám, či dramatickým prejavom. Poslaním SZUŠ je poskytovať odbornú výučbu v rôznych umeleckých odboroch všetkým záujemcom od 5 rokov. Vzdelávanie je zamerané na cieľavedomé rozvíjanie vlastných schopností detí. Vyučovacie procesy je riadený podľa metodických pokynov

Ministerstva školstva SR. Od šk.roku 2015/2016 funguje ako škola s právnou subjektivitou na Ružovej ulici v Žiline (29.4.2022, <http://zilina.umeleckaskola.sk/kontakt/>).

ZUŠ Ferka Španiho

Škola poskytuje umelecké vzdelávanie v odboroch: Hudobný odbor, Tanečný odbor, Literárno-dramatický odbor, Výtvarný odbor. Škola pravidelne porieďa vianočné a slávnostné koncerty aj na pôde Konzervatória v Žiline, ktoré sú venované najúspešnejším žiakom školy, víťazom súťaží či žiakom prijatým na konzervatóriá. V súčasnosti má škola elokované pracoviská v Tepličke nad Váhom, v Rosine a na sídlisku Hájik (29.4.2022, <https://www.spanihozus.sk/odbory/>).

ZUŠ BRIOSO

ZUS má nasledovné pracoviská: ZŠ Bánová, ZŠ Brodno, ZŠ Budatín, ZŠ Bytčica, ZŠ Gaštanová, ZŠ Lietavská Lúčka, ZŠ Závodie, ZŠ Rajecké Teplice, Ateliér SZUŠ BRIOSO, Hollého. SZUŠ BRIOSO ponúka pre záujemcov o umelecké vzdelávanie štúdium v hudobnom, výtvarnom, tanečnom, literárno - dramatickom a audiovizuálnom odbore (5.5.2022, <https://www.szusbrioso.sk/o-nas/>).

CVČ

V UMR Žilina je k dispozícii 11 zariadení pre voľný čas. Celkovo 5 zariadení je v meste Žilina. Z obcí sú takého zariadenia alokované v Tepličke nad Váhom, Mojši, Lietavskej Lúčke a Hôrkach. Ponuku zariadení tvoria: CVČ pri ZŠ s MŠUI. Hlavná 200/15, Hôrky, CVČ pri ZŠ, Skalka 34, Súkromné CVČ, Mojš 147, Mojš, Centrum voľného času, Školská ulica 1007/16, Teplička nad Váhom, Centrum voľného času, Kuzmányho 105, Žilina, CVČ pri SŠ KP Na Závaží 2, Žilina, Súkromné CVČ, Súkromné CVČ pri ZŠ, Oravská cesta 11, Žilina, Súkromné CVČ Pivovarská 3, Žilina, Centrum voľného času, Smreková 39, Žilina.

Zariadenia pre voľný čas	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hôrky	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lietavská Lúčka	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mojš	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Teplička nad Váhom	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žilina	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Centrum voľného času Kuzmányho 105

Každý záujemca si môže vybrať z pestrej ponuky krúžkov z viacerých oblastí, či už ide o tanečné, kultúrno-spoločenské, prírodovedné, rodičia s deťmi, športové alebo oblasť vedy a techniky. Aktívne využitie voľného času v popoludňajších hodinách v rôznych záujmových krúžkoch, prázdninová a výchovno - vzdelávacia činnosť, práca s talentovanou mládežou, organizovanie olympiád a súťaží.

Súkromné centrum voľného času zabezpečuje podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb vo voľnom čase. Súkromné centrum voľného času usmerňuje rozvoj záujmov detí a ostatných zúčastnených osôb, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov, užitočného využívania ich voľného času a zabezpečuje podľa potrieb súťaže detí. Súkromné centrum voľného času môže poskytovať metodickú a odbornú pomoc v oblasti práce s deťmi v ich voľnom čase, školám a školským zariadeniam, občianskym združeniam vykonávajúcim činnosť zameranú na deti, ďalším právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ktoré o ňu požiadajú. Súkromné centrum voľného času sa zriaďuje ako zariadenie s celoročnou prevádzkou a spravídla sa člení podľa záujmových oblastí na oddelenia a na záujmové útvary. Pravidelná záujmová činnosť sa organizuje hlavne v popoludňajších hodinách počas celého týždňa a to v súlade s rozvrhom hodín a plánom činností. Tvorí ju jazyková činnosť, oblasť spoločenských vied, prírodovedných vied, vedy a techniky, kultúry a umenia, telovýchovy a športu, turistiky a branných športov, oblasť ekologickej výchovy, informatiky a stretnutia rodičov s deťmi. Príležitostná záujmová činnosť: je organizovaná formou podujatí, súťaží, lig, alebo exkurzií v oblastiach spoločenských vied, kultúry a umenia, telovýchovy a športu a akcie organizované s rodičmi a deťmi. Všetko sú akcie usporiadané v súlade s plánom práce a mesačným plánom. Spontánna záujmová činnosť: Prebieha formou ponuky relaxačných a rekreačných aktivít, podľa záujmov detí a mládeže. Prázdninová činnosť: Organizuje sa počas prázdnin formou táborov a rôznych podujatí podľa záujmov členov Súkromného centra voľného času (29.4.2022, <https://zirafa.sk/wp-content/uploads/2021/10/zirafa.sk-vychovny-program-2021-2022-zirafa.pdf>).

CVČ Lietavská Lúčka

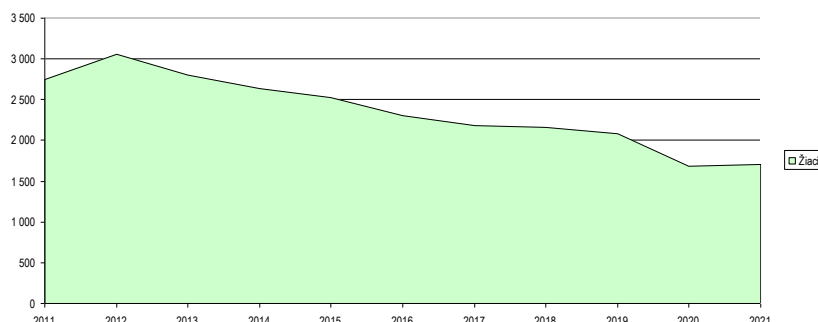
CVČ je súčasťou plnoorganizovanej základnej školy a je jej súčasťou od roku 2011. Poskytuje výchovu a vzdelávanie mimo vyučovacieho procesu pre všetkých žiakov 1. – 9. ročníka. Kapacita CVČ je upravovaná podľa požiadaviek rodičov a záujmu žiakov o krúžkové aktivity. Záujmová činnosť sa uskutočňuje v oddeleniach centra voľného času: oddelenie jazykov a spoločenských vied, oddelenie kultúry a estetiky, oddelenie techniky a informatiky, oddelenie telovýchovy a športu, oddelenie prírodných vied a environmentálnej výchovy. (29.4.2022, <https://zslietlucka.edupage.org/text8/>).

Jazykové školy

V meste Žilina sa nachádza 1 štátna jazyková škola.

Jazykové školy											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Štátne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žiaci	2 747	3 062	2 803	2 634	2 525	2 308	2 180	2165	2082	1680	1 711
Učiteľia	22	33	33	29	27	17	27	25	25	22	22

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov v jazykových školách

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V meste sa nachádza štátna jazyková škola, v ktorej sa v roku 2021 vzdelávalo cca. 1700 žiakov a vyučovalo 22 učiteľov. Jazyková škola (zriadená ŽSK) ponúka jazykové vzdelávanie pre záujemcov všetkých vekových kategórií od žiakov navštevujúcich 2. ročník základnej školy. V prípade dostatočného záujmu zo strany verejnosti škola otvára špeciálne kurzy anglického, nemeckého a francúzskeho jazyka pre žiakov I. stupňa ZŠ. Jazyková škola Žilina zriaďuje kurzy v nasledujúcich jazykoch: anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky, slovenský. V kurze môže byť najviac 20 poslucháčov (29.4.2022, <https://jszilina.sk/jazykove-kurzy/>).

V meste sídli aj pobočka súkromnej jazykovej školy IJaV. Súkromná jazyková škola v Žiline pôsobí aj v ďalších 32 mestách. Prvá pobočka jazykovej školy IJaV na Slovensku vznikla v roku 2004. Vďaka kvalite služieb sa za osem rokov od jej vzniku zmenila na najväčšiu súkromnú jazykovú školu s najväčším pokrytím Slovenska. Precízny dôraz na výber kvalitných zamestnancov zaručil jej rýchly rozvoj a neustále napredovanie (29.4.2022, <https://www.ijav.sk/menu-kontakty/otvorene-pobocky/zilina>).

Vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov poskytuje aj Jazyková škola VIVEUS, s.r.o.

Konzervatóriá

V meste Žilina je alokované Konzervatórium J. M. Hurbana 48 s dlhodobou históriou. Štúdium na konzervatóriu je šesťročné. V 4.ročníku žiak vykonáva maturitnú skúšku, štúdiom v 5. a 6. ročníku získa vyššie odborné vzdelanie a končí absolutoriom. Absolvent konzervatória je oprávnený vyučovať na základných umeleckých školách, stať sa profesionálnym hráčom v orchestroch, členom rôznych profesionálnych hudobných telies, alebo pokračovať v štúdiu na vysokej škole. Na vysokú školu sa môže prihlásiť aj zo 4. alebo 5. ročníka. Profil absolventa nadväzuje na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúcich stupňov vzdelávania. Špecifické spôsobilosti sa formujú na základe odborného i pedagogického pôsobenia, osobnej, samostatnej praktickej činnosti a skúsenosti a zároveň sú uplatniteľné v životnej praxi a na trhoch práce. Hlavné kľúčové spôsobilosti absolventa Konzervatória: Absolvent získa spôsobilosť: podávať profesionálne umelecké výkony, pedagogicky pôsobiť na umeleckých školách, študovať na školách univerzitného typu, celoživotne sa vzdelávať. V roku 2021 bolo v škole 11 tried a 91 učiteľov. V tomto roku sa v škole vzdelávalo cca. 230 žiakov.

Konzervatóriá	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
K. - štátne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
K. - štátne - žiaci	250	256	245	225	231	220	230	225	238	232	236
K. - štátne - triedy	12	11	12	11	11	11	10	10	11	11	11
K. - štátne - učitelia	85	74	88	84	87	87	76	89	91	91	91
K. - štátne - žiaci de. štúdia	250	256	245	225	231	220	230	225	238	232	236

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vysoké školstvo

V meste Žilina sú alokované nasledujúce zariadenia terciárneho vzdelávania: Žilinská univerzita ako najvýznamnejšia štátna vzdelávacia inštitúcia. Predstavuje pozitívny príklad **integrovaného prístupu** k formovaniu vzdelávacej ako aj hospodárskej infraštruktúry. Okrem toho sa tu nachádza aj pobočka Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o. - Ústav Božieho milosrdenstva, Žilina.

Žilinská univerzita

Žilinská univerzita v Žiline (angl. University of Žilina, lat. Universitas Solnensis, skr. UNIZA) je slovenská verejná vysoká škola univerzitného typu so sídlom v Žiline. Poskytuje vzdelanie v bakalárskych, inžinierskych/magisterských a doktorandských študijných programoch. Bola založená v roku 1953 a v súčasnosti má sedem fakúlt. Na Žilinskej univerzite ukončilo štúdium doteraz takmer 84 000 absolventov, z toho 1 500 zahraničných. Spolu má univerzita vyše 1 500 zamestnancov a vo všetkých formách štúdia študuje približne 8 000 študentov v 175-tich akreditovaných študijných programoch.

Od roku 1961 VŠD začala pripravovať odborníkov aj pre rezort spojov, avšak k premenovaniu školy sa pristúpilo až v roku 1977 a VŠD bola premenovaná na Vysokú školu dopravy a spojov v Žiline (VŠDS). Výsledkom predchádzajúceho vývoja a napĺňaním snáh po univerzalizácii štúdia vznikali po roku 1989 ďalšie nové fakulty z už existujúcich inštitúcií, katedrií a fakúlt. Ako samostatné fakulty sa v tomto období konštituovali: Fakulta riadenia (od roku 1996 Fakulta riadenia a informatiky), Stavebná fakulta, Strojnícka fakulta, Elektrotechnická fakulta (od roku 2019 Fakulta elektrotechniky a informačných technológií). V roku 1996 vzniká Žilinská univerzita v Žiline ako nasledovník VŠDS a rozširuje svoj profil pôvodne technickej vysokej školy o prírodné vedy (od 18. augusta 1998). Zákomom č. 324/1996 Z.z. bol v roku 1996 názov Vysoká škola dopravy a spojov zmenený na Žilinskú univerzitu v Žiline. V rokoch 1996 - 1997 vznikli na UNIZA dve fakulty – Fakulta priemyselných technológií v Púchove a Katecheticko-pedagogická fakulta sv. Ondreja v Ružomberku, na základe ktorých boli neskôr založené dve nové slovenské univerzity. Od 20. decembra 2010 bola Fakulta prírodných vied premenovaná na Fakultu humanitných vied. Vojenská fakulta bola v roku 2001 premenovaná na Fakultu špeciálneho inžinierstva, čím sa začala jej transformácia na civilnú fakultu delimitovanú do rezortu školstva. V roku 2014 bola premenovaná na Fakultu bezpečnostného inžinierstva. V súčasnosti má teda univerzita sedem fakúlt. Ako člen Európskej asociácie univerzít (EUA) od roku 2000 sa Žilinská univerzita v roku 2002 podrobila komplexnej evalváci. V akademickom roku 2005/2006 prešla Žilinská univerzita ako jedna z dvoch slovenských univerzít druhým stupňom (tzv. follow up) evalvácie EUA. Pôsobením v rozličných medzinárodných organizáciách a združeníach ŽU aktívne vplýva na formulácie rozvoja európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru (2.5.2022, <https://www.uniza.sk/>).

..

Univerzita sídli na Univerzitnom kampuse Veľký diel, ktorý je postupne budovaný od 80-tych rokov. V centre mesta pôsobí Fakulta bezpečnostného inžinierstva, na letisku v Dolnom Hričove je pracovisko Katedry leteckej dopravy Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov a v Tatranskej Javorine od roku 1999 Výskumný ústav vysokohorskej biológie. Taktiež vlastní ubytovacie zariadenie v Ružomberku a univerzitné rekreačné stredisko v Zuberici. Univerzita poskytuje ubytovanie študentom v študentských domovoch (internátoch) Veľký diel a Hliny V, s kapacitou spolu cca 4 400 lôžok. Študenti sa majú možnosť stravovať v 7 univerzitných výdajniach a bufetoch, prakticky na každom mieste výučby.

Ďalej pri univerzite pôsobia aj tieto pracoviská a ústavy: Rektorát, Výskumný ústav vysokohorskej biológie, Ústav telesnej výchovy, Ústav celoživotného vzdelávania, Centrum informačných a komunikačných technológií, Ústav znaleckého výskumu a vzdelávania, Univerzitná knižnica, Univerzitné pastoračné centrum pri UNIZA (tzv. Pafova búda), Vydavateľstvo EDIS, Letecké výcvikové a vzdelávacie centrum UNIZA, Národné výcvikové centrum bezpečnosti v civilnom letectve, Ústav konkurencieschopnosti a inovácií, Výskumné centrum UNIZA, Univerzitný vedecký park UNIZA (2.5.2022, <https://www.uniza.sk/>).

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o.,

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n.o., skratka VŠZaSP, je slovenská súkromná vysoká škola so sídlom v Bratislave, ktorá bola oficiálne založená uznesením vlády SR č. 891/2003 z 24. septembra 2003. Škola sa hlási k tradícii kresťanského humanizmu a kresťanskej etiky (2.5.2022, <https://www.portalvs.sk/en/miesto-studia/ustav-bozieho-milosrdenstva-zilina-ii>).

Sociálne služby

Činnosť samospráv UMR Žilina - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. UMR Žilina podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šanci pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v UMR môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území UMR. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytnúť jednorazovú dávku v hmotnej núdzi na čistočnú úhradu mimoriadnych výdavkov členov domácnosti, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi. Mesto poskytuje sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku a podporné služby.

Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z. z., 615/2006 Z. z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z. z., 217/2010 Z. z., 290/2011 Z. z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z. z.), zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z. z., zákona č. 331/2017 Z. z., zákona č. 351/2017 Z. z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac (v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z. (nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z. (nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami samosr. UMR Žilina považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov UMR, ako aj prerozdelenie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

Oslabovanie rodiny a jej väzieb a pracovná vyťaženosť členov rodiny si v krízových situáciách vyžaduje ich nahrádzanie profesionálnymi sociálnymi pracovníkmi. Čo bolo v minulosti úlohou rodiny sa tak presúva na profesionálne inštitúcie poskytujúce sociálnu pomoc a sociálne služby. V súvislosti s týmito skutočnosťami sa zvyšujú požiadavky na rozsah, kvalitu a efektivnosť poskytovaných sociálnych služieb. Trendom EÚ v oblasti sociálnych služieb je preferovanie terénnych a ambulantných služieb a očakáva sa znižovanie dopytu po pobytových službách. V prípade pobytových zariadení je preferované budovanie a zriaďovanie zariadení sociálnych služieb s nízkou kapacitou – do 30 klientov (zariadenia rodinného typu).

Mestá a obce v zmysle zákona o sociálnych službách majú povinnosť vypracovať a schváliť komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom sa zohľadňujú miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Dôležité je zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú.

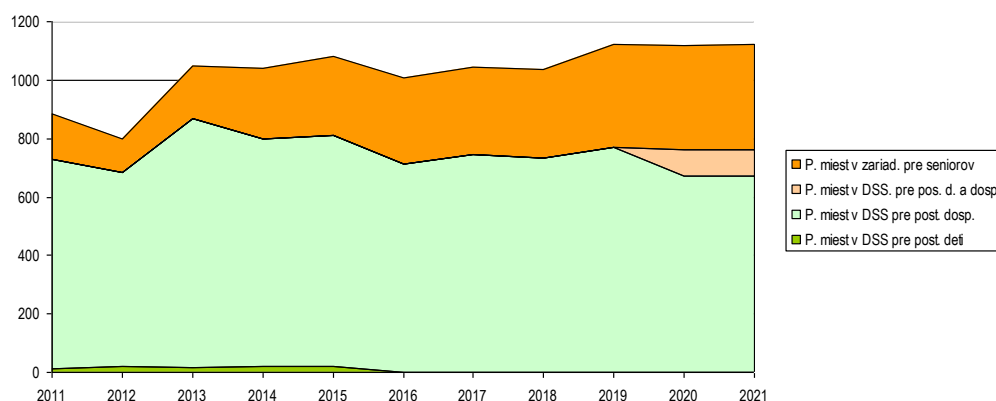
! Integrovaný prístup - veľká variabilita sociálnych problémov jednotlivca, rodiny, či celej komunity nevyhnutne vyžaduje, aby sa na ich riešení nepodieľala len jedna inštitúcia, ale celý rad odborníkov a pomáhajúcich subjektov z rôznych oblastí. Preto ťažiskom nového **integrovaneho prístupu** je posilňovanie budovania sociálnych sietí (pomáhajúcich organizácií) v prospech klienta na teritoriálnej, prípadne regionálnej úrovni. Koordináciou multidisciplinárnej pomoci a sieťovaním služieb je možné osobám cieľovej skupiny poskytnúť adresnú a efektívnu pomoc v krízových situáciách, podporiť komunikáciu a spoluprácu medzi klientom a organizáciami z rôznych oblastí (sociálne veci, školstvo, zdravotníctvo, štátne a verejné inštitúcie...) a v neposlednom rade zabezpečiť aj účinnú prevenciu za účelom predchádzania krízových situácií v rodine a zlepšenia sociálnej situácie jednotlivcov a rodín (5.5.2022, https://www.upsvr.gov.sk/europsky-socialny-fond/narodne-projekty-v-programovom-obdobi-2014-2020/narodny-projekt-integrovaný-prístup-k-vykonu-socialnej-prace-zamestnancami-uradov-prace-socialnych-veci-a-rodiny.html?page_id=1060317). So žiadnym sektorom služieb sa nespája problematika **integrácie** tak intenzívne, ako so sektorom zdravotných služieb, sociálnych služieb, či najnovšie služieb dlhodobej starostlivosti. Najčastejšie sa v tejto súvislosti uvádza pomerne široký pojem „integrovaná starostlivosť“ (integrated care). Integrovaná starostlivosť je koherentným súborom metód a

modelov vytvárania vzťahov, prepojení a spolupráce na financovanie, administratívne a organizačné zabezpečenie poskytovania služieb v zdravotníckom a opatrovateľskom sektore s cieľom podporiť kvalitu starostlivosti a kvalitu života, spokojnosť užívateľov služieb a systémovú efektívnosť pre pacientov s komplexnými problémami, a to v rámci rôznorodých služieb, poskytovateľov a prostredí. **Integrovaný prístup** obsahuje napr. koordináciu služieb, spoluprácu, partnerstvá, inter-profesionálnu či spoločnú prácu. V takomto chápaní je integrácia konceptualizovaná ako kontinuum alebo postupnosť integrácie (ladder of integration), pri ktorej sa volia metódy k uspokojeniu špecifických potrieb, podmienok a možností (Repková K, 2011).

V okrese Žilina sa nachádza 43 zariadení kapacitou 1253 miest. Počet miest od roku 2019 klesá.

Zariadenia sociálnych služieb											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
P. m. v DSS pre post. detí	12	22	15	21	19	2	1	2	1	1	1
P. miest v DSS pre post. do.	718	664	852	779	790	709	745	731	771	669	670
P.m.v DSS.pre pos.d. a dosp.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91	91
P. miest v zariad. pre sen.	154	112	183	241	272	296	298	303	349	356	360
Počet miest k 31.12 spolu	1192	1184	1273	1234	1259	1168	1159	1167	1305	1292	1253
Počet zariadení	34	32	42	32	33	34	34	35	42	43	43

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu kapacít zariadení sociálnych služieb v okrese Žilina

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Mesto Žilina a obce UMR Žilina v rámci sociálnej starostlivosti poskytujú hlavne opatrovateľskú službu ako terénnu službu, poskytujú pomoc občanom mesta, ktorí sa dostali v dôsledku mimoriadnych životných situácií do hmotnej núdze, sú zriaďovateľom denných centier ambulantnou formou, prípadne zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa. Ďalej vykonávajú osobitného príjemcu dávok a prídavkov na deti, zanedbávajúcich povinnú školskú dochádzku. Sociálne služby sú poskytované aj neštátnymi subjektami. Nasledujúca časť prezentuje celkovú ponuku sociálnych služieb v rámci UMR Žilina podľa kategorizácie sociálnych služieb v zmysle zákona 448/2008 o sociálnych službách:

Sociálne služby		
Druh	Zariadenie / služba	existujúci stav
Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	nocľaháreň -	1
	útulok	1
	nízkoprahové denné centrum -	1
	zariadenie núdzového bývania	2
	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	3
Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života	1
	centrum včasnej intervencie	2
	zariadenie podporovaného bývania - zariadenie	3
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu	chráneného bývania	3
	zariadenie pre seniorov	10
	domov sociálnych služieb	17

dovršená dôchodkového veku	špecializované zariadenie	10
	denný stacionár	2
	opatrovateľská služba	5
	prepravná služba	1
	sprievodcovská a predčítateľská služba	2
	tlmočnická služba	1
	sprostredkovanie tlmočnickej služby	1
	požičiavanie pomôcok	2
	monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	1
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií	krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	1
	denné centrum	6
Podporné služby	jedáleň	5
	stredisko osobnej hygieny	1
	Komunitné centrum	3

Denné centrum §56 zákona 448/2008

V dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. V dennom centre sa najmä poskytuje sociálne poradenstvo, zabezpečuje záujmová činnosť (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Mesto Žilina, Andreja Kmeťa	kap. 38 ambulantná	Denné centrum, Andreja Kmeťa 38, 01001 Žilina
Mesto Žilina, Borová 8110	kap. 40 ambulantná	Denné centrum, Borová 8110/45, 01007 Žilina
Mesto Žilina, Dedinská	kap. 25 ambulantná	Denné centrum, Dedinská 1, 01001 Žilina
Mesto Žilina, Dlhá	kap. 100 ambulantná	Denné centrum, Dlhá 1, 01009 Žilina
Mesto Žilina, Námestie J. Borodáča	kap. 90 ambulantná	Denné centrum, Námestie J. Borodáča 1, 01008 Žilina
Mesto Žilina, Ovocinárska 227	kap. 25 ambulantná	Denné centrum, Ovocinárska 227/33, 01001 Žilina

Denný stacionár §40 zákona 448/2008

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť. Ak sa v dennom stacionári poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. V dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo aj rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, na účel spolupráce pri sociálnej rehabilitácii (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Mesto Žilina, Námestie J. Borodáča	kap. 10 ambulantná	Denný stacionár, Námestie J. Borodáča 1, 01008 Žilina
Ob. Teplička nad Váh., Za kaštieľom 309	kap. 15 ambulantná	Domov pokoja Žofie Bosniakovej, Za kaštieľom 309/9,

Domov sociálnych služieb §38 zákona 448/2008

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulantnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008. V domove sociálnych služieb sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utvárajú podmienky na vzdelávanie, úschovu cenných vecí. Ak sa v domove sociálnych služieb poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. Na vzdelávanie podľa odseku 2 písm. c) prvého bodu sa neuplatňujú podmienky v domove sociálnych služieb, v ktorom sa poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe. V domove sociálnych služieb sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje domov sociálnych služieb ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22. zákona č. 448/2008. Ak fyzická osoba dovŕši dôchodkový vek počas poskytovania sociálnej služby v domove sociálnych služieb, táto sociálna služba sa jej poskytuje aj naďalej. V domove sociálnych služieb možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia. Sociálnu službu v domove sociálnych služieb nemožno poskytovať ako celoročnú pobytovú sociálnu službu (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Centrum sociálnych služieb HARMÓNIA, Republiky 1045, Žilina	kap. 25 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3107	kap. 9 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3116	kap. 25 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3117	kap. 14 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3117	kap. 1 ambulantná
Centrum sociálnych služieb LÚČ, Hlboká cesta 1635	kap. 3 ambulantná
Centrum sociálnych služieb LÚČ, Hlboká cesta 1635	kap. 11 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb STRANÍK, Kultúrna ulica 41	kap. 14 pobytová - ročná

Centrum sociálnych služieb STRANÍK, Na Straníku 335
 Diecézna charita Žilina, Framborská 294
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Moyzesova 912
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2977
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2977
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2977
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2978
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2978
 Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA, Sv. Gorazda 2978

kap. 57 | pobytová - ročná
 kap. 12 | pobytová - ročná
 kap. 23 | ambulantná
 kap. 19 | pobytová - ročná
 kap. 4 | ambulantná
 kap. 2 | pobytová - týždenná
 kap. 9 | ambulantná
 kap. 9 | pobytová - ročná
 kap. 30 | pobytová - týždenná

Jedáleň

Centrum sociálnych služieb HARMÓNIA, Republiky 1045
 Mesto Žilina, Lichardova 44
 Mesto Žilina, Námestie J. Borodáča
 ÚSMEV - zariadenie pre seniorov
 ÚSMEV - zariadenie pre seniorov, Osiková

kap. 10 | ambulantná
 kap. 80 | ambulantná
 kap. 96 | ambulantná
 kap. - | terénna
 kap. 10 | ambulantná

Komunitné centrum §24d zákona 448/2008

V komunitnom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. h) zákona 448/2008 poskytuje základné sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, vykonáva preventívna aktivita, zabezpečuje záujmovú činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Mesto Žilina
 Mesto Žilina, Bratislavská 8612
 Mesto Žilina, Korzo 8435
 Komunitné centrum, Korzo 8435/35, 01015 Žilina

neurčitý čas | terénna
 kap. 15 | ambulantná
 kap. 12 | ambulantná

Nízkoprahové denné centrum §24b zákona 448/2008

V nízkoprahovom dennom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. a), b), h) a i) počas dňa poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Diecézna charita Žilina, Bratislavská 423

kap. 62 | ambulantná

Nocľaháreň §25 zákona 448/2008

V nocľahárni sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a) a i) zákona č. 448/2008, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Diecézna charita Žilina, Bratislavská 423

kap. 15 | pobytová - ročná

Opatrovateľská služba §41 zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Ustanovenie odseku 3 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Mesto Žilina
Obec Bitarová
Obec Divinka
Obec Mojš
Obec Teplička nad Váhom

neurčitý čas | terénna
neurčitý čas | terénna
neurčitý čas | terénna
neurčitý čas | terénna
neurčitý čas | terénna

Podpora samostatného bývania §57 zákona 448/2008

Podpora samostatného bývania je sociálna služba na podporu samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti fyzickej osoby zameraná najmä na pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, podporu pri organizovaní času, podporu pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, podporu rozvoja osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií, podporu spoločensky primeraného správania. V rámci podpory samostatného bývania sa okrem činností uvedených v odseku 1 poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, vykonáva preventívna aktivita, sociálna rehabilitácia (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Agentúra podporných služieb, n. o.

neurčitý čas | terénna

Požičiavanie pomôcok §47 zákona 448/2008

Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám uvedeným v odseku 1 na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu, z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky. Nepriaznivý zdravotný stav podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na pomôcku posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Diecézna charita Žilina ;
Krajské centrum nepočujúcich ANEPS Žilina, Kálov 357

neurčitý čas | terénna
neurčitý čas | ambulantná

Prepravná služba §42 zákona 448/2008

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie. Odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa odseku 1 sa preukazuje posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu. Nepriaznivý zdravotný stav podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Mesto Žilina

neurčitý čas | terénna

Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života §32a zákona 448/2008

Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce, poskytovaním starostlivosti o maloleté dieťa, prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, výchova, zabezpečuje záujmová činnosť (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Žaneta Syrovcová

kap. 4 | ambulantná

Služba včasnej intervencie §33 zákona 448/2008

Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. V rámci služby včasnej intervencie sa poskytuje špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, vykonáva stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím, preventívna aktivita. V rámci služby včasnej intervencie sa vykonáva komunitná rehabilitácia. Službu včasnej intervencie možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby má prednosť pred ambulantnou sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu, poskytuje sa ambulantná sociálna služba. Miesto poskytovania služby včasnej intervencie ambulantnou sociálnou službou nemôže byť v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba. Zdravotné postihnutie podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Centrum včasnej intervencie Žilina, n. o., Saleziánska 2807	kap. 3 ambulantná
Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Ul. J. Vuruma	kap. 4 ambulantná

Sociálne poradenstvo - špecializované §19 ods. 3 zákona 448/2008

Špecializované sociálne poradenstvo (§ 19 ods. 3 zákona č. 448/2008 Z. z.) je zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Sociálne poradenstvo možno vykonávať ambulantnou formou prostredníctvom poradní sociálneho poradenstva zriadených na tento účel a terénou formou prostredníctvom terénnych programov (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Diecézna charita Žilina, Bratislavská 423	určitý čas ambulantná
Krajské centrum nepočujúcich ANEPS Žilina, Kálov 357	určitý čas ambulantná
Náruč - Pomoc deťom v kríze, Mariánske námestie 190	určitý čas ambulantná

Sociálne poradenstvo - základné §19 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z. z.

Základné sociálne poradenstvo (§19 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z. z.) je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa tohto zákona. Sociálne poradenstvo možno vykonávať ambulantnou formou prostredníctvom poradní sociálneho poradenstva zriadených na tento účel a terénou formou prostredníctvom terénnych programov (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Asociácia Nepočujúcich Slovenska, Kálov 357	neurčitý čas ambulantná
Diecézna charita Žilina, Bratislavská 423	určitý čas ambulantná

Špecializované zariadenie §39 zákona 448/2008

V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. V špecializovanom zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utvárajú podmienky na vzdelávanie, úschovu cenných vecí. Ak sa v špecializovanom zariadení poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. Na vzdelávanie podľa odseku 2 písm. c) prvého bodu sa neutvárajú podmienky v špecializovanom zariadení, v ktorom sa poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe. V špecializovanom zariadení sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje špecializované zariadenie ošetrovateľskú starostlivosť podľa §22 zákona č. 448/2008. V špecializovanom zariadení možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Detská komunita, Ambra Pietra 2656	kap. 6 ambulantná
Detská komunita, Do Stošky 232	kap. 40 ambulantná
Centrum sociálnych služieb STRANÍK, Kultúrna ulica 41	kap. 14 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb STRANÍK, Na Straník 335	kap. 40 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3107	kap. 62 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3107	kap. 23 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3116	kap. 51 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3117	kap. 14 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3117	kap. 2 ambulantná
Centrum sociálnych služieb LÚČ, Hlboká cesta 1635	kap. 10 pobytová - ročná

Sprostredkovanie tlmočnickej služby §45 zákona 448/2008

Sprostredkovanie tlmočnickej služby je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe so zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje tlmočnická služba podľa §44 zákona č. 448/2008, pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy fyzických osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na komunikáciu prostredníctvom tlmočenia, tlmočníkov a záujemcov o vykonávanie tejto sociálnej služby, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a školení fyzických osôb so zdravotným postihnutím a tlmočníkov. Pomoc pri vykonávaní administratívnych úkonov je najmä príprava návrhov zmlúv o poskytovaní tlmočnickej služby medzi fyzickou osobou so zdravotným postihnutím a poskytovateľom tlmočnickej služby, vyhľadávanie tlmočníkov, sprostredkovanie stretnutia fyzickej osoby so zdravotným postihnutím s tlmočníkom, pomoc pri spracúvaní výkazov tlmočnickej služby, riešenie konfliktov vzniknutých medzi fyzickou osobou so zdravotným postihnutím a tlmočníkom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o poskytovaní tlmočnickej služby, zabezpečenie náhradného tlmočníka, ak tlmočník z vážnych dôvodov nemôže tlmočiť, sprostredkovanie vzdelávania fyzických osôb so zdravotným postihnutím a tlmočníkov. Sprostredkovanie tlmočnickej služby môže vykonávať poskytovateľ sociálnej služby aj prostredníctvom agentúry tlmočnickej služby zriadenej na tento účel (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Asociácia Nepočujúcich Slovenska, Kálov 357	neurčitý čas ambulantná
---	---------------------------

Stredisko osobnej hygieny §60 zákona 448/2008

V stredisku osobnej hygieny sa utvárajú podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Diecézna charita Žilina, Bratislavská 423

určitý čas | ambulantná

Útulok §26 zákona 448/2008

V útulku sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. a) a i) zákona č. 448/2008, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, nevyhnutné ošatenie a obuv, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť. Poskytovateľ sociálnej služby v útulku poskytuje túto sociálnu službu oddelene pre jednotlivcov a oddelene pre rodiny s dieťaťom alebo jednotlivcov s dieťaťom (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Centrum sociálnych služieb HARMÓNIA, P.O.Hviezdoslava 720

kap. 42 | pobytová - ročná

Zariadenie núdzového bývania §29 zákona 448/2008

V zariadení núdzového bývania sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. g) zákona č. 448/2008 poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť. Ak je potrebné chrániť život a zdravie fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. g), zabezpečuje sa v zariadení núdzového bývania utajenie miesta jej ubytovania a jej anonymita. To platí aj vtedy, ak fyzická osoba v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. g) požiada zariadenie núdzového bývania o utajenie svojej totožnosti v súvislosti s pobytom v tomto zariadení na účely ochrany jej súkromia a rodinného života. Ak je to vhodné a účelné, sociálnu službu v zariadení núdzového bývania možno poskytovať aj oddelene len pre niektorú vybranú cieľovú skupinu z fyzických osôb uvedených v §2 ods. 2 písm. g). Zariadenie núdzového bývania môže poskytovať sociálne poradenstvo aj fyzickej osobe, ktorá spôsobila nepriaznivú sociálnu situáciu podľa §2 ods. 2 písm. g). Sociálne poradenstvo podľa prvej vety nemožno poskytovať v objekte zariadenia, v ktorom sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. g) (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Centrum sociálnych služieb LÚČ, Gazdova 484

kap. 12 | pobytová - ročná

Centrum sociálnych služieb LÚČ, Hlboká cesta 1635

kap. 12 | pobytová - ročná

Zariadenie podporovaného bývania §34 zákona 448/2008

V zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život. Ak fyzická osoba dovŕši dôchodkový vek počas poskytovania sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania, táto sociálna služba sa jej poskytuje aj naďalej. Dohľad na účely poskytovania sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania je usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby uvedenej v prvom odseku pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v rámci zariadenia a základných sociálnych aktivít podľa prílohy č. 4 zákona č. 448/2008. Rozsah dohľadu poskytovaného v zariadení podporovaného bývania sa určuje v hodinách alebo súhrmom úkonov, pri ktorých fyzická osoba potrebuje dohľad. V zariadení podporovaného bývania sa okrem dohľadu poskytuje ubytovanie, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, utvárajú podmienky na prípravu stravy, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, vykonáva sociálna rehabilitácia. Sociálna služba v zariadení podporovaného bývania sa poskytuje v bytovej budove najviac pre šesť prijímateľov sociálnej služby v jednej bytovej jednotke a dvanásť prijímateľov sociálnej služby vo viacerých bytových jednotkách so spoločným hlavným vstupom k týmto bytovým jednotkám z verejnej komunikácie (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Agentúra podporných služieb, n. o., Predmestská 1717

kap. 6 | pobytová - ročná

Centrum sociálnych služieb HARMÓNIA, P.O.Hviezdoslava 720

kap. 2 | pobytová - ročná

Centrum sociálnych služieb LÚČ, Hlboká cesta 1635

kap. 4 | pobytová - ročná

Zariadenie pre seniorov §35 zákona 448/2008

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí, zabezpečuje záujmovú činnosť. V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť

podľa § 22 zákona č. 448/2008. V zariadení pre seniorov možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Centrum sociálnych služieb HARMÓNIA, Republiky 1045	kap. 6 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3107	kap. 17 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3107	kap. 6 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3116	kap. 13 pobytová - ročná
Centrum sociálnych služieb Letokruhy, Karpatská 3117	kap. 39 pobytová - ročná
Diecézna charita Žilina, Framborská 294	kap. 14 pobytová - ročná
Domov pomocnej ruky, n.o., Na Bárek 686	kap. 22 pobytová - ročná
Obec Teplička nad Váhom, Za kaštieľom 309	kap. 21 pobytová - ročná
Slovenský Červený kríž, územný spolok Žilina, Moyzesova 959	kap. 13 pobytová - ročná
ÚSMEV - zariadenie pre seniorov, Osiková	kap. 64 pobytová - ročná

Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa §32b zákona 448/2008

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje starostlivosť o dieťa do troch rokov veku aj rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže z dôvodov podľa § 31 ods. 3 zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu, voľné miesto nemožno obsadiť dieťaťom rodiča alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, podľa písmena a) alebo odseku 1. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, stravovanie, výchova. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa sociálna služba poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa možno poskytovať starostlivosť najviac o 12 detí v jednej dennej miestnosti, ktorá spĺňa funkciu herne a spálne; to platí, aj ak je spálňa stavebne oddelená od herne a deti užívajú oba tieto priestory. Počet detí podľa prvej vety možno zvýšiť najviac o tri deti, ak sa v dennej miestnosti alebo v priestoroch spálne a herne neposkytuje starostlivosť o dieťa do jedného roku veku (5.5.2022, <https://www.e-vuc.sk/zsk/socialna-pomoc/>).

Lipstar s. r. o., Bôrická cesta 1968	určitý čas ambulantná
Mesto Žilina, Puškinova 2189	kap. 42 ambulantná
Mesto Žilina, Veľká Okružná 2132	kap. 45 ambulantná

V rámci samospráv zapojených do UMR je potreba sociálnych služieb saturované veľmi dobre. Aj keď vždy budú existovať disproporcie medzi subjektívnym dopytom po týchto službách a reálnymi možnosťami, pokrytie týchto služieb v rámci územia je vyhovujúce.

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2032
60-64	6815	6866	6917	6969	7020	7072	7123	7175	7226	7329
65-69	6694	6929	7165	7401	7637	7873	8108	8344	8580	9051
70-74	4936	5133	5331	5528	5726	5923	6121	6318	6516	6911
75-79	2967	3035	3103	3171	3239	3307	3375	3443	3511	3646
80-84	1777	1780	1783	1786	1789	1791	1794	1797	1800	1806
85-89	1046	1060	1073	1086	1100	1113	1126	1140	1153	1179
90-94	393	403	413	422	432	442	452	461	471	491
95-99	82	83	84	84	85	85	86	87	87	88
100+	13	16	20	26	28	30	27	25	23	18
60+ – pr. Index				1,0213	% nárast – 60+					23,45
Abs. nárast										5798
% z celkového počtu obyvateľov - 2022										25,693
% z celkového počtu obyvateľov - 2032										30,831

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 23,45 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 30,831 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 5798 obyvateľov. Pre obyvateľov v dôchodkovom veku by mal UMR zabezpečiť ponuku sociálnych služieb špecifických pre túto skupinu s ohľadom na dostupnosť pre všetkých obyvateľov.

Zdravotnícke služby

Zdravotná starostlivosť v UMR Žilina je riešená na dobrej úrovni. Krajské mesto je spádovou oblasťou pre severozápadnú časť kraja a je strategickým dopravným uzlom v ponímaní Slovenska.

V oblasti zdravotníctva je najväčším zariadením v Žiline štátna Fakultná nemocnica s poliklinikou s takmer 800 lôžkami. Fakultná nemocnica poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť v rámci primárnej, sekundárnej a jednodňovej ambulantnej starostlivosti pre občanov mesta a okolia. Okrem nemocnice poskytujú zdravotnú starostlivosť aj 3 neštátne polikliniky a veľké množstvo súkromných ambulancií pokrývajúcich takmer všetky lekárske odbory. V Žiline funguje letecká aj klasická záchranná služba. V meste je dostatočný počet lekární. (PHRSR Žilina, 2016).

Novodobé dejiny nemocnice v Žiline začali v r.1913, keď rakúsko-uhorská vláda dala súhlas na vybudovanie Uhorskej kráľovskej štátnej očnej nemocnice. Postavili ju v priebehu jedného roka (v súčasnosti je v tejto budove očné a otorinolaryngologické oddelenie). Ďalšou historickou budovou bol kaštieľ v Bytčici, v ktorom bola umiestnená časť psychiatrického oddelenia a pre nemocnicu začal slúžiť v roku 1920 ako detská nemocnica. Začiatkom milénia bol kaštieľ nemocnici odpredaný do súkromných rúk a tak psychiatrické oddelenie bolo presťahované do priestorov LDCH v areáli nemocnice.

V 30 - tých rokoch sa vybudovali chirurgicko - pôrodnický pavilón, **budova prosektúry, infekčný pavilón** a hospodárska budova.

V povojnových rokoch novo vzniknuté oddelenia (**interné, neurologické, tuberkulózy** a ďalšie) umiestnili v súkromných vilách v blízkosti nemocnice. V 50 - tých rokoch nastal najväčší rozvoj nových oddelení, keď niektoré z nich boli medzi prvými v republike. Súčasný areál sa vybudoval v 60 - tých a 70 - tých rokoch a oddelenia sa presťahovali do účelových priestorov na to výstavbou určených.

V 80-tých rokoch boli vybudované pavilóny pre **patologicko-anatomické oddelenie, rádioterapeutické a onkologické oddelenie a liečebňa pre dlhodobé chorých**. Naša nemocnica vždy patrila a aj teraz patrí k významným zdravotníckym zariadeniam na Slovensku. Každá etapa budovania nemocnice bola charakterizovaná a ovplyvňovaná dobou a reagovala na spoločenské pomery a potreby. Reformy zdravotnej starostlivosti sa začali aj v žilinskej nemocnici po zásadných politických a ekonomických zmenách v roku 1989. V plnom rozsahu bola **odštátnená lekárenská služba**, v podmienkach nemocnice v jej spádovej oblasti bola odštátnená primárna starostlivosť a následne odborná ambulantná starostlivosť. V zložitej a mnohokrát komplikovanej dobe, kedy boli odpredané so súhlasom zriaďovateľa strategicky výhodné nehnuteľnosti v areáli FNŠP Žilina, alebo v roku 2011 bolo zrušených až päť oddelení s následnou redukciou lôžok, možno konštatovať kvalitatívny rozvoj a vznik aj nových oddelení - **neurochirurgia, detská ortopédia, súdne lekárstvo, klinická farmakológia, nové vysoko špecializované ambulancie – hematologické, cievej chirurgie, plastickej chirurgie, úrazovej chirurgie, chronickej bolesti, urogynékológie, osteológie** a v posledných rokoch **dochádza k významnému rastu operačných výkonov v oblasti onkochirurgie a uroonkológie**. Desiatky nových liečebných postupov, vyšetrovacích metód, ktoré boli zabezpečené novou modernou technikou a technológiou.

Nemocnica využila už začiatkom deväťdesiatych rokov moderný trend **neinvazívnych vyšetrovacích metód**, špičkovú úroveň v intenzívnej starostlivosti pri kritických stavoch na jednotkách intenzívnej starostlivosti a na **oddelení anestézie a intenzívnej medicíny**.

Výsledky liečby onkologických ochorení na onkologickom oddelení v spolupráci s chirurgiou, možno porovnávať s významnými pracoviskami nielen v Slovenskej republike. Na vysokej úrovni sú výkony **spondylochirurgie**, s dlhou tradíciou v **očnom lekárstve, v chirurgii, neurológií, vnútorného lekárstva, urológii, ortopédii, ORL**,

novorodeneckého oddelenia a gynekológii a pôrodnictva.. Úroveň paraklinických odborov v poslednom období je tiež na vzostupe.

Každý deň navštívi areál tohto zdravotníckeho zariadenia okolo 4000 až 5000 pacientov. Pokrýva spádovú oblasť, ktorá žilinskú nemocnicu radí medzi tretiu najväčšiu v rámci Slovenska. Pokrýva okres Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto, v niektorých odbornostiach okres Čadca a dokonca časť okresu Považská Bystrica. Jedná sa o spád viac ako 350 tis. obyvateľov.

Celoslovenskú pôsobnosť sa poskytuje obyvateľom Slovenska na oddeleniach neurochirurgie pri operáciách hlavy a chrbtice u dospelých pacientov a na pediatrickej ortopédii, kde sa vykonávajú unikátne operácie pri pokročilých deformitách detskej rýchlo rastúcej chrbtice. Do úvahy treba brať aj jej polohu, keďže leží na dopravnej križovatke ciest v turisticky aktívnej oblasti (5.5.2022, <https://www.priemyseldnes.sk/exkluzivne-rozhovory/fakultna-nemocnica-s-poliklinikou-zilina-200205>).

Nemocnica disponuje nasledujúcimi oddeleniami: Anesteziológia a intenzívna med., Centrálna sterilizácia, Centrum pre liečbu drogových závislostí, Chirurgia, Dermatovenerológia, Fyziatria, balneológia a rehabilitácia, Gastroenterológia, Gynekologicko - pôrodnické odd., Hematológia, Infektologická ambulancia, Klinická a radiačná onkológia, Lekárska genetika, Liečebňa dlhodobo chorých, Neurochirurgia, Neurológia, Neonatológia, Oftalmológia, Ortopédia, Otorinolaryngológia, Patologická anatomia, Pediatria, Pediatrická ortopédia, Pneumológia a ftizeológia, Psychiatria, Rádiológia, Úrazová chirurgia, Urgentný príjem, Urológia, Vnútorné lekárstvo A a B.

Celkový počet poskytovateľov zdravotníckych služieb v meste Žilina prezentuje nasledujúca tabuľka.

Poskytovanie zdravotníckej starostlivosti											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3
B	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	3
D	31	37	32	33	34	33	34	37	35	36	36
E	5	5	5	5	4	6	4	5	5	4	4
F	51	55	46	41	42	44	42	41	40	42	42
G	18	19	18	17	16	17	16	18	16	15	15
H	59	64	69	64	61	66	65	64	70	76	76
I	20	22	24	22	19	19	21	18	18	18	18
J	230	241	241	242	225	231	232	245	250	257	257
K	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
L	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

A	Polikliniky samostatné (úz. a z. z.)
B	Nemocnice všeobecné a špecializované
C	Transfúziologické a hematologické oddelenia
D	Lekárne a výdajne liekov
E	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu
F	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých
G	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti
H	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga
I	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa
J	Samostatné ambulancie lekára špecialistu
K	Rýchla zdravotnícka pomoc
L	Liečebne, domy oš. starost., hospice, zar. biomed. výskumu

Potreba poskytovania zdravotníckej starostlivosti pre ťažko, alebo dlhodobo chorých sa navrhuje realizovať v rámci zariadení sídiel záujmového územia. Vo sfére základnej zdravotníckej starostlivosti sa hľadajú nové prístupy optimálnejšieho zabezpečenia služieb ošetrojúceho lekára a zdravotníckych zariadení, uvažuje sa i o možnosti zriadenia súkromných ordinácií, resp. rodinných lekárov. Vytvorenie kvalitnejšej zdravotníckej starostlivosti je podmienené zvýšením úrovne a kapacity zdravotníckych zariadení, všetkých druhov

zdravotníckych služieb, kvality a úrovne zdravotníckej techniky a personálneho obsadenia obslužných činností. Priamo v meste Žilina je počet poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti relatívne stabilizovaný. Predchádzajúce vlny pandémie, však počty špecializovaných ambulancií znižujú. V roku 2021 cca. Ich bolo 257, avšak v roku 2022 dochádza k poklesu cca o 5-10%. Relatívne stabilné sú lekáreň, v roku 2021 ich bolo k dispozícii 36, 42 praktických ambulancií pre dospelých a 15 pre deti a dorast. Trend poskytovania ambulantnej starostlivosti je však vplyvom nedostatku odborných lekárov a celkovo zdravotníckych zamestnancov v budúcich obdobiach výhľadovo skôr negatívny. Bez zmien v oblasti zdravotníckej politiky štátu, vzdelávania a motivácie zdravotníckych zamestnancov, bude zložitá udržať doterajšiu úroveň a dostupnosť zdravotnej starostlivosti.

Poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v obci Lietavská Lúčka											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
D	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
F	1	2	2	1	1	1	1	1	0	2	2
G	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
H	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
J	1	2	2	0	3	3	4	4	3	2	2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V obci Lietavská Lúčka je k dispozícii 1 lekáreň, 2 ambulancie praktického lekára pre dospelých a 2 pre deti a dorast. V obci sa nachádza 1 stomatologická ambulancia. Okrem základnej zdravotnej starostlivosti sa v obci nachádzajú 2 špecializované ambulancie.

Poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v obci Teplička nad Váhom											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
D	0	0	1	2	2	1	1	1	1	1	1
F	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
G	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
H	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0
J	2	1	3	4	5	1	1	1	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V obci Teplička nad Váhom je k dispozícii 1 lekáreň, 2 ambulancie praktického lekára pre dospelých a 1 pre deti a dorast. V obci sa už nenachádza stomatologická ambulancia. Okrem základnej zdravotnej starostlivosti sa v obci nachádza 1 špecializovaná ambulancia.

! Integrovaný prístup - základom integrovanej zdravotnej starostlivosti je zvýšenie koncentrácie všeobecných lekárov na konkrétnom mieste v danom mikroregióne. Znamená to, že všeobecní lekári budú mať možnosť dohodnúť sa, aby spoločne - denne alebo niekoľko dní v týždni - pôsobili v moderne vybavenom zdravotnom stredisku. Jedným z východísk však je, že vybudovanie centra bude možné iba so súhlasom primárnych lekárov v danom regióne. Podmienkou je, aby každé centrum spĺňalo štyri kritériá: musí byť jasné, ktorí lekári primárneho kontaktu majú záujem o účasť na projekte; musí byť zabezpečená možnosť konzultácií s odborníkmi špecialistami; projekt musí zvýšiť koncentráciu všeobecných lekárov a musí mať minimálnu spádovú oblasť. Súčasťou projektu je aj zachovanie optimálnej miery medzi kvalitou a dostupnosťou zdravotnej starostlivosti, aby sa nevzdialila od pacienta. Ťažiskom každého integrovaného centra je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v primárnom kontakte, t.j. v odbore všeobecných lekárov pre dospelých a všeobecných lekárov pre deti a dorast. Zároveň však bude možné rozšíriť poskytované služby, napríklad v oblasti: gynekológia, stomatológia, ADOS či fyzioterapia. V centrách však môže byť zabezpečené aj sociálne poradenstvo, rehabilitácie a prevencia (vrátane evidencie očkovania detí). Cieľom integrovanej zdravotnej starostlivosti je okrem zvýšenia koncentrácie všeobecných lekárov a skvalitnenia poskytovania zdravotnej starostlivosti aj poskytnutie ďalších benefitov pre pacientov (5.5.2022, <https://www.health.gov.sk/Clanok?integrovana-zdravotna-starostlivost>).

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	6815	6866	6917	6969	7020	7072	7123	7175	7226	7278	7329
65-69	6694	6929	7165	7401	7637	7873	8108	8344	8580	8816	9051
70-74	4936	5133	5331	5528	5726	5923	6121	6318	6516	6713	6911
75-79	2967	3035	3103	3171	3239	3307	3375	3443	3511	3579	3646
80-84	1777	1780	1783	1786	1789	1791	1794	1797	1800	1803	1806
85-89	1046	1060	1073	1086	1100	1113	1126	1140	1153	1166	1179
90-94	393	403	413	422	432	442	452	461	471	481	491
95-99	82	83	84	84	85	85	86	87	87	88	88
100+	13	16	20	26	28	30	27	25	23	21	18
60+ – pr. Index				1,0213	% nárast – 60+						23,45
Abs. nárast											5798
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											25,693
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											30,831

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 23,45 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 30,831 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 5798 obyvateľov. Pre obyvateľov v dôchodkovom veku by mal UMR zabezpečiť ponuku sociálnych služieb špecifických pre túto skupinu s ohľadom na dostupnosť pre všetkých obyvateľov.

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-4	5319	5333	5346	5360	5374	5387	5401	5415	5428	5442	5456
priem. Index				1,0028	% nárast						2,57
Abs. nárast											137
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											5,528
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,511

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal stúpnuť počet detí do 4 roka o 2,57 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 5,528 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 5,511 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k nárastu počtu detí o cca. 137. Nárast by mal byť relatívne málo významný a teda pravdepodobne nebude lokálne vytvárať tlak na racionalizáciu infraštruktúry pre tieto vekové skupiny.

Kultúra

V Žiline pôsobí v kultúrnom dani množstvo organizácií a inštitúcií. V Žiline pôsobia kultúrne telesá, ktoré dosiahli mnohé významné úspechy na domácich a zahraničných súťažiach či prehliadkach. Spomenúť treba Štátny komorný orchester v Žiline, ktorý s pozoruhodnými úspechmi reprezentuje Slovensko nielen v Európe, ale aj mimo nej. Žilinský miešaný zbor má množstvo ocenení z najrenomovanejších súťaží v zborovom speve a je organizátorom festivalu VOCE MAGNA. Mesto v roku 2015 začalo rekonštrukciu Rosenfeldovho paláca, ktorú dokončilo v roku 2016. Financie na rekonštrukciu boli zo štrukturálnych fondov EÚ a Nórskeho fondu. V priestoroch sa nachádzajú výstavné priestory (prevažne žilinských výtvarných umelcov) pre stále, ako aj putovné výstavy, stála výstava divadelných bábok v podkroví a info centrum. Taktiež poskytuje reprezentačné priestory Mesta Žilina pri prijatí významných domácich a zahraničných návštev, a slúži aj ako obradná miestnosť pre svadby.

Na území mesta a UMR Žilina sa nachádzajú kultúrne organizácie viacerých zriaďovateľov:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky: Dom umenia Fatra - Štátny komorný orchester Žilina.

Žilinský samosprávny kraj: Žilinská knižnica, Regionálne osvetové stredisko v Makovického dome, Hvezdáreň v Žiline, Považská galéria umenia, Považské múzeum v Žiline, Bábkové divadlo Žilina

Mesto Žilina: Mestské divadlo Žilina, Mestská knižnica Žilina, súbory Rozsutec a Fatranka.

Mesto Žilina vlastní niekoľko kultúrnych domov v mestských častiach, ktoré prenajíma miestnym subjektom na kultúrne a iné účely. V každej samospráve UMR sa nachádza tiež miestny kultúrny dom (PHRSR, 2016).

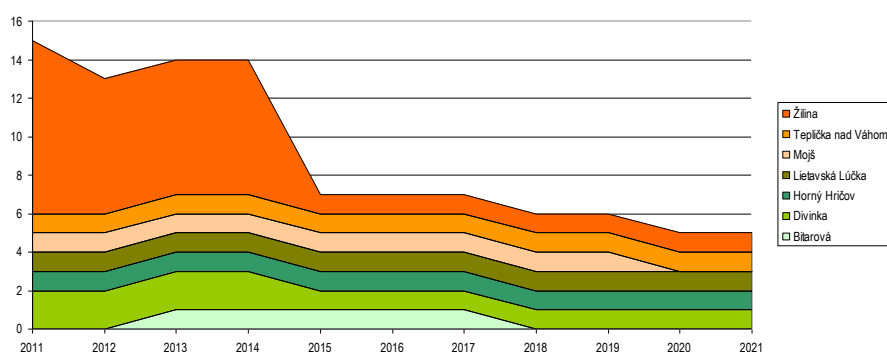
Na podporu kultúry je v meste vytvorený grantový systém pre oblasť kultúry, mesto sa zapája do projektov v rámci Nadácie KIA, ako aj do projektov v rámci štrukturálnych fondov. Od roku 2015 je členom pracovnej skupiny pre vytvorenie Krajského kreatívneho centra v rámci programu RIUS. Projekt je zameraný na podporu rozvoja kreatívneho priemyslu v kraji (PHRSR, 2016).

Knižnice

V UMR Žilina je 5 verejných knižníc. Zastúpené sú v krajskom meste Žilina, obci Divinka, Horný Hričov, Lietavská Lúčka, Mojš a Teplička nad Váhom. Knižničný fond činí cca 295 000 knižných titulov. Najvýznamnejšími knižnicami sú Krajská knižnica v Žiline (Antona Bernoláka 47) a Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline (Ulica vysokoškolákov 24), ktorá ale už nepatrí medzi verejné knižnice.

Knižnice verejné											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bitarová	0	0	1 957	2 011	2 013	2 035	2 124	0	0	0	0
Divinka	5 488	5 490	5 557	5 574	2 568	2 579	2 579	2 588	1 322	1 322	1 322
Hôrky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Horný Hričov	4 332	4 376	4 404	4 436	4 483	4 495	4 536	4 658	4 702	4 766	4 778
Lietavská Lúčka	3 673	3 675	3 675	3 707	3 707	3 707	4 487	4 561	4 595	4 653	4 778
Mojš	1 490	1 490	1 490	1 490	1 504	1 518	1 520	1 521	1 521	0	0
Ovčiarsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teplička nad Váhom	5 189	5 396	5 246	5 626	5 873	6 166	6 504	6 740	6 975	7 191	7 406
Višňové, okres Žilina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žilina	310 566	308 651	309 730	311 172	297 603	283 404	288 904	282 709	288 388	270 566	271 238

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu knižníc v samosprávach UMR Žilina

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Mestská knižnica Žilina (ďalej len „MKŽ“) je príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je mesto Žilina. Knižnica bola zriadená Uznesením Mestského zastupiteľstva v Žiline č. 136/2021 zo dňa 29.06.2021 a vznikla k 07.07.2021. MKŽ zabezpečuje poskytovanie knižničných služieb pre obyvateľov mesta v šiestich pobočkách, a to Vičince, Hájik, Solinky, Bytčica, Strážov, Trnové, ktoré do 30.06.2021 pôsobili ako pobočky Krajskej knižnice v Žiline. Pobočka Vičince je zároveň aj sídlom MKŽ a predstavuje jej „centrálnu pobočku“. Zriadenie MKŽ, ktorá prevzala a zastrelila činnosť vyššie uvedených pobočiek, sa stalo nielen prínosom pre samotných používateľov knižničných služieb, ale i nepochybnou a nenahraditeľnou súčasťou verejného a kultúrneho života v meste, a to i napriek skutočnosti, že v prvých mesiacoch svojej existencie bola činnosť MKŽ výrazne poznamenaná pandémiou ochorenia COVID-19 a s ňou súvisiacimi opatreniami zameranými na ochranu verejného zdravia.

Všetkým pobočkám od začatia činnosti MKŽ sa venuje zvýšená pozornosť a starostlivosť, najmä v podobe zatraktívnenia priestorov a ich prispôsobenia dnešnej dobe a potrebám používateľov, ako i starostlivosť o knižničný fond. MKŽ poskytuje základné knižnično-informačné služby (výpožička a vrátenie knižničných dokumentov) i doplnkové knižnično-informačné služby (odloženie a rezervácia knižničných dokumentov, kopírovanie a skenovanie dokumentov) s využitím knižnično – informačného systému Tritius. Uvoľnenie opatrení zameraných na ochranu verejného zdravia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 umožnilo MKŽ začať s realizáciou množstva podujatí zameraných na podporu čitateľskej gramotnosti, besied, vzdelávacích a kultúrnych podujatí.

Krajská knižnica v Žiline poskytuje bežné knižnično-informačné služby, vypracovanie rešerší, zabezpečuje MVS a umožňuje aj rezervácie knižničných dokumentov. Knižnica je kontaktným miestom Úradu priemyselného vlastníctva SR. Knižnica poskytuje prezenčné aj absenčné výpožičky čítačiek elektronických kníh prostredníctvom spolupráce s platformou eReading.cz. Ako pracovisko regionálnej bibliografie Krajská knižnica v Žiline dokumentuje okresy Žilina a Bytča a takisto metodicky koordinuje regionálne knižnice v Žilinskom samosprávnom kraji. Krajská knižnica v Žiline realizuje bohatú klubovú činnosť, podujatia pre deti a mládež a tiež podujatia pre seniorov. V knižnici od roku 2007 pôsobí Britské centrum, založené v spolupráci s organizáciou British Council. Britské centrum je zamerané na zlepšovanie vzťahov medzi obyvateľmi Slovenska a Spojeného kráľovstva. Zároveň podporuje vzdelávanie v anglickom jazyku, organizuje prednášky a literárne besedy a poskytuje poradenstvo v otázkach vzdelávania sa. Britské centrum disponuje vlastným knižničným fondom, ktorý obsahuje prevažne dokumenty v anglickom jazyku, napr. jazykovedné diela, klasickú i súčasnú anglickú beletriu, periodiká a ďalšie informačné materiály.[6] (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Krajsk%C3%A1_kni%C5%BEnica_v_%C5%BDiline).

Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline (UK ŽU) je ústredným, koordinačným a poradenským pracoviskom Žilinskej univerzity v Žiline. Hlavnou úlohou UK ŽU je spracovať univerzitný elektronický knižnično-informačný systém, získať, odborne spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať domáce a zahraničné, vedecké a odborné informačné dokumenty bez ohľadu na ich formu. Univerzitná knižnica zamestnáva celkovo 19 zamestnancov. UK ŽU celkovo disponuje s približne 210 000 knižničnými jednotkami a s celkovým počtom dochádzajúcich periodík 201. UK ŽU používa knižnično-informačný systém DaWinci (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Univerzitn%C3%A1_kni%C5%BEnica_%C5%BDilinskej_univerzity_v_%C5%BDiline).

Divadlá

Mesto Žilina ako jedno z mála miest na Slovensku prevádzkuje činnosť Mestského divadla s činohrou s dennými predstaveniami. Bolo založené bolo založené 1.1.1992 ako prvé neštátne repertoárové divadlo na Slovensku. Počas rokov 1995 – 1996 bolo tvorené dvoma zložkami: Činohrou Mestského divadla Žilina a Divadlom MAJÁK (scénou určenou pre deti a mládež). Z dôvodu rekonštrukcie bola umelecká činnosť divadla v rokoch 1999 – 2003 pozastavená a od decembra 2003 pôsobí pod svojou súčasnou identitou – prevažne autorské hry. V roku 2015 navštívilo predstavenie MD v Žiline 40 546 divákov. Súčasťou MD sú FS Rozsutec a DH Fatranka (PHRSR, 2016).

Divadlo sa nachádza na ulici Horný val a 27. marca 2010 tu bola prezentovaná svetová trofej FIFA. Na Kuzmányho ulici sídli ďalšia kultúrna a umelecká organizácia – Bábkové divadlo. Je to repertoárové divadlo so stálym súborom, ktorého hlavným predmetom činnosti je vytváranie podmienok na vznik a šírenie bábkarskej a alternatívnej divadelnej tvorby pre deti a mládež. Bábkové divadlo v Žiline patrí medzi najkrajšie na Slovensku (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDilina>).

Divadlá (počet a kapacita)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Divadlá	4	4	5	5	3	3	3	3	4	3	3
Sedadlá v divadlách	832	832	822	742	737	709	681	653	730	597	569

Zdroj: [ŠÚ SR](#), DataCubes, 2022

Mestské divadlo Žilina je mestské divadelné teleso financované bez podpory dotácií štátu. Čoby príspevková organizácia príslušného mesta patrí do takzvanej skupiny samosprávnych divadiel zriaďovaných orgánmi

samosprávy, vyššími územnými celkami alebo mestskými zastupiteľstvami. Bolo založené 1. januára 1992 ako prvé neštátne repertoárové divadlo na Slovensku so sídlom v Žiline. V rokoch 1995 až 1996 bolo tvorené dvoma samostatnými zložkami, a to Činohrou Mestského divadla Žilina a scénou určenou pre deti a mládež – Divadlom pre deti a mládež Maják. Po zrušení profesionálneho súboru činohernú úlohu divadla postupne prevzalo pôvodne ochotnícke zoskupenie, Divadlo pre deti a mládež MAJÁK. V období od roku 1999 až 2003 sa uskutočnila rozsiahla rekonštrukcia budovy divadla. Odo dňa svojho znovuoživenia 19. decembra 2003 prestalo Divadlo pre deti a mládež Maják oficiálne používať svoj názov a začalo pôsobiť pod hlavičkou Mestského divadla Žilina a pod skratkou MD Žilina (5.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Mestsk %C3%A9_divadlo_%C5%BDilina](https://sk.wikipedia.org/wiki/Mestsk%C3%A9_divadlo_%C5%BDilina)). Mestské divadlo Žilina je kultúrnou a umeleckou organizáciou financovanou Mestom Žilina. Je profesionálnym repertoárovým divadlom so stálym umeleckým súborom, ktorého hlavným predmetom činnosti je tvorba a produkcia divadelných inscenácií. Hlavným poslaním Mestského divadla Žilina je prinášať divadelné, kultúrne a umelecké produkcie v najvyššej umeleckej kvalite, rozvíjať a obohacovať prostredníctvom divadelného umenia život Žilinčanov, s presahom v rámci slovenského a medzinárodného kontextu. Mestské divadlo Žilina sa vo svojom umelecko-dramaturgickom smerovaní snaží zasiahnuť všetky segmenty diváka mesta Žilina a jeho okolia. Už niekoľko sezón sa dramaturgia Mestského divadla Žilina programovo orientuje na súčasné texty uvádzané v slovenskej premiére, nové dramatizácie a pôvodnú súčasnú slovenskú drámu. Cielená programová štruktúra, výrazne zameraná na texty súčasnej slovenskej a svetovej drámy, je v takejto sústredenej miere na Slovensku neobvyklá. Žilinské divadlo je zrejme jediné z profesionálnych divadiel, ktorého dramaturgia dlhodobo uvádza diela súčasných svetových a slovenských autorov a zároveň sprístupňuje mladým a začínajúcim slovenským talentom, umelcom, profesionálnu divadelnú scénu na ich sebareprezentáciu. Otvára zaujímavú možnosť konfrontácie súčasnej svetovej tvorby a pôvodnej slovenskej tvorby. Naznačuje smer, ktorým sa uberá slovenská divadelná tvorba a aká je jeho podoba, ktorú spoluvytvára tiež svojou jedinečnosťou, pravosťou a hodnotnosťou nová generácia mladých divadelných umelcov, ktorým Mestské divadlo Žilina vychádza svojou dramaturgiou a programovým zameraním v ústrety. Mestské divadlo Žilina zastrešuje činnosť Folklórneho súboru Rozsutec, Dychovej hudby Fatranka a Rosenfeldovho paláca (20.7.2022, https://www.divadlozilina.eu/docs/1650535241_0.pdf).

Bábkové divadlo Žilina (skratka BDŽ) je kultúrna a umelecká ustanovizeň, profesionálne, repertoárové divadlo so stálym umeleckým súborom, ktorej hlavným predmetom činnosti je utváranie podmienok na vznik a šírenie bábkarskej tvorby pre deti, mládež a dospelého diváka. Sídlí v Žiline na ulici Kuzmányho a jeho zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj. BDŽ je najstaršie profesionálne divadlo pre deti a mládež na Slovensku (založené 1. septembra 1950 pod názvom Bábková scéna Krajského divadla pracujúcich, od 1. apríla 1961 nesie názov Bábkové divadlo Žilina). Od roku 2008 organizuje každé dva roky festival slovenských profesionálnych bábkových divadiel Bábková Žilina - Živý festival a v spolupráci s Národným osvetovým centrom súťaž pôvodných dramatických textov pre deti a mládež Artúr (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/B%C3%A1bkov%C3%A9_divadlo_%C5%BDilina).

Kiná

V UMR Žilina sú kiná zastúpené len v meste Žilina. V súčasnosti je v meste viacero kinosál v OC Mirage a v ZOC Max. Kino Ster Century Cinemas Žilina sa nachádza v obchodnom centre Mirage Shopping Center priamo v centre mesta, medzi Hlinkovým námestím a Farskými schodmi na hranici pamiatkovej zóny. V blízkosti OC je autobusová a železničná stanica a zastávky MHD. Kino disponuje štyrmi klimatizovanými sálami, z ktorých dve majú zariadenie na 3D projekciu, a ďalšie dve na 2D projekciu (sála číslo 3 bola digitalizovaná s príspevkom od AVF.). Vo všetkých sálach je možné premietat' so zvukom Dolby Surround 7.1. Kapacita kina je 486 sedadiel (5.5.2022, <https://zilina.stercentury.sk/klient-3/kino-17/stranka-114>).

Kiná	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kiná stále	4	2	3	3	3	3	4	3	3	3	3
Sedadlá v kinách stálych	1 781	1 601	1 602	1 467	1 476	1 461	1 591	1 478	1 478	1 484	1 484
Premietacie sály	2	11	11	10	11	10	11	11	11	11	11

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Múzeá a galérie

V UMR **Žilina** sa nachádza 5 múzeí a 1 galéria. Považská galéria umenia vystavuje umelecké diela autorov z okolia Žiliny, ale aj zo zahraničia a je tu stála expozícia diel Vincenta Hložníka. Považské múzeum v Žiline má sídlo v Budatínskom zámku, kde má zároveň expozície z dejín Žiliny, z archeológie, ale aj ojedinelú drotársku expozíciu. Ďalšie expozície sú na hrade Strečno, v Sobášnom paláci v Bytči, v Terchovej a objekty ľudovej architektúry sa nachádzajú v rázovitej obci Čičmany. Súčasťou Považskej galérie umenia je aj: Múzeum židovskej kultúry, expozícia judaík, Múzeum Alexandra Lombardiniho, Galéria M locus arte Žilina, Mariánske nám. 10, Galéria ± 0,0 Žilina, Mydlárska 1, Galéria na Hornom vale (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDilina>).

Múzeá a galérie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Múzeá	7	7	5	6	3	7	9	8	8	8	8
Galérie	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: [ŠÚ SR](#), DataCubes, 2022

Považská galéria umenia je galéria v Žiline na Námestí A. Hlinku. Vznikla v roku 1976 osamostatnením sa od Považského múzea. Výstavy sú obsahovo zamerané na súčasné umenie. Na budove je pamätná tabuľa, ktorá pripomína konanie výstavy maliarov v roku 1903. V roku 2008 budova prešla rekonštrukciou, ktorá riešila dispozíciu podkrovia, strechy a úpravu vonkajšej fasády (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Pova%C5%BESk%C3%A1_gal%C3%A9ria_umenia).

Pravidelné podujatia

Mesto Žilina usporadúva každý rok Staromestské slávnosti, ktoré sa stali najväčšou prehliadkou kultúry v našom meste. Predstavujú sa na nich spomenuté súbory i hostia zo Slovenska a zo zahraničia, organizujú sa aj rôzne výstavy a súťaže. Ďalšími väčšími akciami, ktoré mesto usporadúva sú: Carneval Slovakia Žilina, ktorý sa koná pri príležitosti fašiangov, ďalej to je Stredoveký deň, Kultúrne leto, Žilinský deň zdravia, Mikuláš v meste, Bavme sa varením so Žilinskými kuchármi, Záverečná, Tradičné Vianočné trhy, International jazz contest a pod. Mesto Žilina úzko spolupracuje s kultúrnymi organizáciami pôsobiacimi v meste, je partnerom viacerých festivalov – Fest Anča, KIOSK, Hudba sveta, Allegretto, Bratislavské jazzové dni v Žiline, Literárny festival, Hory a mesto, Vysoké hory, Forum Musica či Jánošíkova dni. Na podporu zachovania kultúrneho dedičstva sa počas roka organizujú podujatia, kde môžu remeselníci prezentovať svoje umenie. Už tradičným podujatím sú Remeselné dielne, Tradičné remeslá a Staromestské slávnosti (PHRSR, 2016).

Folklorne súbory, cirkev a spolky

Zo samospráv UMR sa v meste Žilina sa nachádza Dom umenia Fatra, kde sa konajú pravidelné hudobné podujatia. V Žiline pôsobia folklórne súbory Rozsutec, Stavbár a Odborárik, ako aj Žilinský miešaný zbor. Na celom Slovensku i v zahraničí je známy žilinský Štátny komorný orchester. Je to jediný orchester „mozartovského typu“ na Slovensku, vznikol roku 1974 v Žiline a vystupoval v mnohých krajinách, odkiaľ si priniesol významné ocenenia. Vytvoril mnoho nahrávok s dielami Vivaldiho, Telemanna, Mozarta, Haydna, Hummela, Verdiho, Respighiho, Martinů, Antonína Dvořáka, J. Straussa, a mnohých českých a slovenských skladateľov. Spolupracoval s hudobnými vydavateľstvami Opus, Donau, Naxos, Brilliant Classics, BMG a iné. V meste pôsobia aj rockové skupiny, ako Aya a Arzén (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDilina>).

Pamiatky

Historické jadro Žiliny je mestskou pamiatkovou rezerváciou. Centrom mesta je štvorcové Mariánske námestie s arkádami po celom obvode a dvomi priľahlými ulicami, ktoré sa začalo formovať v 12. storočí. Na námestí sa nachádza Kostol Obrátenia svätého Pavla s kláštorom, stará budova radnice so zvonkohrou a baroková socha Nepoškvrnenej Panny Márie (Immaculata) z roku 1738, ktorá stojí uprostred námestia. Vybudovaná bola na počesť ukončenia rekatolizácie v meste. Neďaleko námestia stojí Katedrála Najsvätejšej Trojice, vedľa neho

Burianova veža. Medzi ďalšie pamiatky patria: Budatínsky zámok, hrad na sútoku riek Váh a Kysuca v správe Považského múzea, Rímskokatolícky drevený kostol sv. Juraja v mestskej časti Trnové (jeden z mála drevených kostolov mimo východného Slovenska), Kostol sv. Štefana Kráľa v časti Rudiny na Závodskej ulici je najstaršia architektonická pamiatka v Žiline. Kostol sv. Barbory (Františkánsky kostol) z rokov 1723 – 1730 na ulici J. M. Hurbana s mimoriadne cenným barokovým vybavením. Evanjelický kostol na ulici Martina Rázusa bol postavený v rokoch 1935 – 1936 a stavbu projektoval nestor slovenských architektov Michal Milan Harminc. Ortodoxná synagóga na Dlabačovej ulici s expozíciou Múzea židovskej kultúry. Neologická synagóga na ulici J. M. Hurbana od významného architekta moderny, prof. dr. Petra Behrensa (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDilina>).

Kultúra v jednotlivých obciach UMR ŽILINA

Bitarova - v obci sa nachádzajú kultúrne zariadenia v objekte v centrálnej časti obce spolu s obecným úradom. Kultúrny a spoločenský život v obci možno považovať za uspokojivý. Najväčší organizátor spoločenského života v obci je Obecný úrad s obecným zastupiteľstvom. Toho času sa v obci nachádzajú nasledovné zariadenia umožňujúce záujmovú činnosť: kultúrny dom s kapacitou 80 sedadiel a knižnica s 2600 zväzkami. Z hľadiska štátnej pamiatkovej starostlivosti sa na území obce nenachádza žiaden pamiatkovo chránený objekt. V obci sa nachádzajú archeologické náleziská púchovskej kultúry v lokalite Dubiny (PHSR, 2007).

Pamiatky

Sídlo lužickej a púchovskej kultúry z mladšej doby bronzovej a slovenský mohylník z doby Veľkomoravskej ríše - to sú prvé znaky osídlenia na území obce Bitarová (25.5.2022, <http://www.obecbitarova.sk/>).

Divinka - okrem starovekého hradiska sa z historických stavieb zachoval v Divinke renesančný kaštieľ Suňogovcov zo 16. storočia. Z väčších cirkevných stavieb sa v obci zachovala Kaplnka sv. Jána Nepomuckého z roku 1742, ktorú nechala vybudovať Agneša Suňogová. Miestni obyvatelia si zachovali aj tradičné nárečie a tiež ľudové kroje, ktoré sa však už nenosia. V polovici 19. storočia boli v Divinke dvomi najrozšírenejšími remeslami pltníctvo a drotárstvo. Charakteristickou črtou tohto kraja bolo vysťahovalectvo. Miestni ľudia cestovali za prácou do USA, Belgicka, Dánska či Nemecka. V minulosti sa v obci nachádzali dva mlyny, z ktorých jeden je dnes adaptovaný na budovu obecného úradu. Raritou bola vybudovaná (dnes už zaniknutá) jednokolaťová železnica, ktorá slúžila na dopravu materiálu z kameňolomu v Divinke na výstavbu župnej cesty Budatín – Kotešová, ktorá je na tomto úseku takmer totožná s cestou cestou II/507 (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Divinka>).

Pamiatky

V Divinke stojí dnes aj malá zvonica ku ktorej je pristavená Požiarna zbrojnica. Vo zvonici v Lalinku sa zachoval unikátny zvon z roku 1819. K drobným sakrálnym objektom v Divinke patrí Kaplnka sv. Anny na miestnom cintoríne, ktorú nechal v polovici 18. storočia vybudovať Štefan Višňovský. V Lalinku sa zachoval tiež murovaný kríž z roku 1907 so secesnými prvkami a na Vrtielkach zas malá kaplnka zasvätená Panne Márii, pochádzajúca z konca 19. storočia. V Lalinku sa dodnes zachovali staré drevené ľudové domy z 19. storočia (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Divinka>).

Hôrky - kultúrne vyžitie obyvateľov obce umožňujú zariadenia reprezentované kultúrnym domom a knižnicou. Kultúrny dom, v ktorom sa koná väčšina kultúrnych aktivít sa nachádza v blízkosti obecného úradu v centrálnej časti obce. Priestory sú využívané občanmi obce na poriadanie spoločenských posedení, osláv jubileí, pohrebné kary. Spoločenská miestnosť má kapacitu max. 160 miest. Kultúrny dom vyžaduje komplexnú rekonštrukcia budovy a vnútorného zariadenia. V obci je miestna knižnica, ktorá je umiestnená v Materskej škole Hôrky. Knižný fond zahŕňa náučnú a odbornú literatúru pre deti a dospelých, detskú literatúru, beletriu. Každoročne sa knižný fond obnovuje (PHSR, 2007).

Pamiatky

V obci sa nachádza rímsko-katolícky Kostol Božského srdca Ježišovho, postavený v r. 1993-1994 na mieste pôvodnej kaplnky, ktorý patrí do farnosti Lietava. V katastri sa nachádzajú dvojce Božie muky, a to na križovaní pôvodných historických ciest (PHSR, 2007).

Obec Horný Hričov žije bohatým kultúrnym životom najmä z hľadiska množstva kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré sa tu organizujú. Už niekoľko rokov sa v obci každoročne konajú Cyrilo-metodské slávnosti. V obci sa pravidelne usporadúvajú aj kultúrno-spoločenské akcie pre deti (Deň detí, Mikulášske stretnutie detí) a ich rodičov (Deň matiek). V obci v súčasnosti aktívne pôsobia dve kultúrne organizácie, a to Jednota dôchodcov SR a Obecný hasičský zbor (1925). V obci však chýbajú kultúrne organizácie, ktoré by sa venovali najmä deťom a mládeži, a preto je tu do budúcnosti potrebné založiť takúto organizáciu. Kultúrne inštitúcie slúžiace obyvateľom

obce sú dve - Kultúrny dom a Internet klub, kde môžu obyvatelia obce pomocou internetu získavať potrebné a zaujímavé informácie (PHRSR, 2015).

Pamiatky

Za historickú pamiatku s najvýznamnejším spoločenským dosahom je v Hornom Hričove možné považovať kaplnku „Nepoškvrneného Srdca Panny Márie“(1). Miestna pospolitosť ju vybudovala v roku 1899 k úcte najčistejšieho srdca preblahoslavennej Panny Márie a už od prvopočiatku sa stala najvýraznejšou dominantou v zóne starej dediny (25.5.2022, <https://hornyhricov.sk/obecne-pamiatky/>).

Lietavská Lúčka - súčasnú materiálno-technickú základňu rozvoja kultúrneho života v obci predstavujú kultúrny dom a knižnica. Navrhujú sa prístavba, nadstavba a stavebné úpravy kultúrneho domu (stravovacie kapacity, divadelná sála, bábkové divadlo, galéria). V priestore vyťaženého lomu sa navrhuje rozvinutie kultúrnych, rekreačných ale aj športových aktivít (amfiteáter...), v centre obce sa vymedzuje územie pre výstavbu kostola, navrhuje sa územie pre rozvinutie krížovej cesty v priestore kaplnky s vymedzením priestoru pre kultúrne dotvorenie oboch funkcií, skultúrnenie priestorov Božích múk a zvonice v llovom, Tiež sa navrhuje technické múzeum (o cementárenstve) v areáli CLL, a.s., jedáleň s kuchyňou pre dôchodcov v Dome kultúry, galéria v jeho prístavbe, navrhuje sa nové využitie kaštieľa (otvorenie sa verejnosti) ako múzeum, Dom pre seniorov, denný stacionár, hospic, navrhujú sa úpravy objektov tzv. fabrických kaštieľov (ÚPN, 2018).

Mojš - kostol v obci absentuje, nachádza sa tu kapinka sv. Anny, a dom smútku, ktorý zatiaľ dostatočne píní funkciu kostola. V obci sa nachádza kultúrny dom, spoločenské miestnosti a obecná knižnica v rámci objektu OÚ. V uvedených priestoroch v rámci voľnočasových aktivít sa eviduje činnosť záujmových združení a klubov. Jeden - krát ročne obec organizuje ochotnícke divadelné predstavenie v sále kultúrneho domu (5.5.2022, https://www.mojssk/pdf/Vyrocnasprava_2019.pdf).

Teplička nad Váhom - v obci sa nachádzajú tieto kultúrne zariadenia: Obecný dom, obecná knižnica a Športklub. Obecný dom, ktorý sa nachádza v centre obce na námestí sv. Floriána je historickou budovou (sýpka zo 16.storočia). Časť tohto objektu je majetkom obce. V súčasnosti sa v nej nachádza požiarňa zbrojnica a spoločenská miestnosť na poschodí s kapacitou 80 osôb. Prestavbou budovy a odkúpením časti, ktorá je vo vlastníctve COOP Jednoty by vznikol komplex polyfunkčnej budovy „Obecný dom“, kde by okrem úradovní obecného úradu mohli byť umiestnené kultúrne ustanovizne, knižnica, informačná kancelária a v podkroví klubové priestory. Počet kultúrnych zariadení môže byť rozšírený aj rekonštrukciou renesančného kaštieľa, ktorý sa nachádza vedľa cesty II/583. Objekt je obývaný súkromnými osobami, ktoré si kaštieľ prestavali na individuálne bytové jednotky. Obecná knižnica je príspevkovou organizáciou obce a jej prvoradou úlohou je utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom a organizovať a uskutočňovať vzdelávacie a kultúrnospoločenské podujatia (12 podujatí za rok). Celková plocha knižnice je 55 m². Obecná knižnica má vo svojom knižnom fonde 5 626 knižných jednotiek. V knižnici je aktívnych 190 používateľov. V knižnici pracuje 1 zamestnanec. V Športklube je priestor na kultúrno-spoločenské akcie s kapacitou 200 osôb. Pre potreby obce bude nevyhnutné realizovať výstavbu nového kultúrneho domu - viacúčelového kultúrno-spoločenského zariadenia s komplexnou ponukou pre poriadanie kultúrno-osvetových aktivít. Výstavba nového kultúrneho domu by sa mala realizovať v podružnom centre v lokalite Bielisko. Nový kultúrny dom bude obsahovať viacúčelovú sálu s kapacitou 200 osôb, knižnicu, kluby spoločenských organizácií a iné kultúrne zariadenia, reštauráciu (ÚPO Teplička nad Váhom, 2017).

Ovčiarsko - v obci sa nachádza kultúrny dom, ktorý je alokovaný v centre obce. Má veľkú sálu s javiskom, balkónom, zasadačkou, dvomi barmi a kuchynkou so sklado. V jeho priestoroch sa nachádza aj obecný úrad a okrem neho aj predajňa potravín a pohostinstvo. Slúži na rôzne spoločenské aktivity ako oslavu spojenú s programom, posedením, občerstvením a vecnými darčekom z príležitosti Dňa matiek, stretnutie občanov pri príležitosti Mesiaca úcty k starším s ocenením občanov pri príležitosti okrúhlych životných jubileí od dosiahnutého veku 70 rokov, obecný ples, Mikulášske posedenie s darčekom pre deti, prezentačné účely rôznych firiem s predajom, trojkráľový stolnotenový turnaj obce, rodinné oslavy, kary, svadby, tanečné zábavy, resp. diskotéky, oslava fašiangov s pochovávaním basy. V obci pôsobí aj detská tanečná skupina Babenky (PHRSR, 2016).

Pamiatky

Obec Ovčiarsko sa osamostatnila od spádovej obce Hôrky v roku 1989. K historickým pamiatkam obce patrí storočná kaplnka. O dvesto rokov staršia je vzácna lipa veľkolistá na miestnom cintoríne (25.5.2022, <http://www.obecovciarsko.sk/article/default/1930>).

Višňové - v obci sa konajú pravidelné i jednorazové kultúrne podujatia, ako napr. fašiangový sprievod masiek, stávanie mája, deň obce, uvítanie detí do života, MDD, deň úcty k starším, šarkaniáda, rozsvecovanie stromčekov a iné. Väčšina podujatí sa koná v kultúrnom dome, ktorý poskytuje moderné a dobre vybavené priestory na spoločenské podujatia. Mnohé aktivity sa realizujú v spolupráci s materskou a základnou školou, ako aj farským úradom, ktoré sa aktívne venujú rozvoju kultúry a podpore voľnočasových aktivít detí. Už od 17. storočia je obec známa mariánskymi púťami. Tisíce pútnikov sa každoročne v prvý júlový víkend prichádzajú pokloniť višňovskej Panne Márii do najväčšieho chrámu severozápadného Slovenska. Okrem hlavnej Púte rodín sa koná Púť mužov a Púť rodičov kňazov. Baroková kópia gotickej Madony sa stala prototypom pre mnohé ľudové drevorezby. O zachovanie a rozvoj folklóru v obci sa už tri desaťročia usiluje spevácky súbor Višňovanka a folklórny súbor Deva. Pevné miesto v živote obce má fašiangový sprievod s pochovávaním basy, stávanie mája, mariánska púť, ale aj silvestrovská vatra a hviezdicový výstup na Minčol. V obci dlhoročne pôsobí hasičský zbor, klub Jednoty dôchodcov, urbárske a poľovnícke spoločenstvo, Klub slovenských turistov aj Telovýchovná jednota, zastrešujúca 7 oddielov (5.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_\(okres_%C5%BDilina\)\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_(okres_%C5%BDilina)))).

Pamiatky

Rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša z roku 1769, staviteľ P. Miller, postavený na mieste staršieho gotického spomínaného v roku 1514, v rokoch 1816 – 1820 doplnený dvoma vežami a výmalbou od Jozefa Hanulu v roku 1902. Väčšina vnútorného zariadenia je baroková z 18. storočia.

Kúria z konca 18. storočia (dnes fara)

Kúria klasicistická z prvej polovice 19. storočia (už asanovaná)

Skupina chránených stromov Lipy vo Višňovom, bola vyhlásená v r. 1982. Je to 5 lip veľkolistých a malolistých v okolí kostola, vysokých od 18 do 23 m, s obvodom kmeňov od 328 do 412 cm (25.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_\(okres_%C5%BDilina\)\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_(okres_%C5%BDilina)))).

! Integrovaný prístup - je mimoriadne dôležité využívať dostupné zdroje na podporu, zlepšenie a propagáciu kultúrneho dedičstva na základe integrovaného prístupu a brať pri tom do úvahy kultúrne, hospodárske, sociálne, historické, vzdelávacie, environmentálne a vedecké prvky. Pokiaľ ide o kultúrne dedičstvo, je potrebný integrovaný prístup, ak chceme zabezpečiť kultúrny dialóg a vzájomné porozumenie. Takýto prístup môže viesť k väčšej sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti a zároveň prispievať k plneniu cieľov EÚ do roku 2030.

Kultúrne dedičstvo prispieva k inovatívnym pracovným miestam, výrobkom, službám a procesom a môže byť zdrojom kreatívnych nápadov, ktoré podporia rozvoj novej ekonomiky, pričom budú mať vďaka vhodnému riadeniu pomerne nízky vplyv na životné prostredie. Kultúrne dedičstvo zohráva zásadnú úlohu vo viacerých hlavných iniciatívach EÚ. Oblasť kultúrneho dedičstva má schopnosť vytvárať pracovné miesta pre kvalifikovanú pracovnú silu. V rámci integrovaného prístupu je potrebné šíriť iniciatívy týkajúce sa rozvoja odbornej prípravy pracovníkov a výskumníkov v oblasti kultúrneho dedičstva, zameranej na správu a zachovanie kultúrneho dedičstva. Kultúrny cestovný ruch, ktorý predstavuje 40 % európskeho cestovného ruchu, je z hľadiska potenciálu rastu a zamestnanosti kľúčovým hospodárskym odvetvím, ktorého rozvoj by sa mal ďalej posilňovať využívaním nových technológií; zdôrazňuje však, že je dôležité uchovávať kultúrne a prírodné dedičstvo vytváraním udržateľných a menej invazívnych foriem cestovného ruchu s vyššou pridanou hodnotou, v prípade ktorých bude odvetvie cestovného ruchu začlenené do stratégie miestneho rozvoja.

Integrovaný prístup uznáva naliehavú potrebu zaoberať sa nezamestnanosťou mladých ľudí a zdôrazňuje, že kultúrne dedičstvo je oblasť s potenciálom pre vytváranie väčšieho počtu a lepších pracovných miest, kde možno posilniť prepojenie medzi vzdelávaním a kariérou, napríklad rozvojom kvalitnej učňovskej prípravy, pracovných stáží a začínajúcich podnikov v kategórii MSP a sociálneho hospodárstva.

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	4023	3871	3719	3567	3416	3264	3112	2960	2808	2657	2505

25-29	5281	5013	4746	4479	4211	3944	3677	3409	3142	2875	2607
20-24 - pr. Index				0,9537	% nárast – 20-24						-37,73
25-29 - pr. Index				0,9320	% nárast 25 – 29						-50,63
Abs. nárast											-4191
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,669
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,164

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles až o 4191 obyvateľov. Celkovo 37,73 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 50,63 % (uvedené poklesy sú stanovené na základe trendovej analýzy, aj keď sa reálne nedá predpokladať uvedený výrazný pokles, je potrebné sa touto hrozbou reálne zaoberať). Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou (odchod mimo pracovné trhy Žilina).

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	7277	7144	7012	6879	6746	6614	6481	6348	6216	6083	5950
35-39	8411	8441	8470	8500	8530	8560	8589	8619	8649	8678	8708
40-44	9002	9273	9543	9814	10085	10355	10626	10896	11167	11437	11708
30-34 - pr. Index				0,9801	% nárast – 30-34						-18,23
35-39 - pr. Index				1,0035	% nárast – 35-39						3,53
40-44 - pr. Index				1,0266	% nárast – 40-44						30,05
Abs. nárast											1676
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											25,660
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											26,635

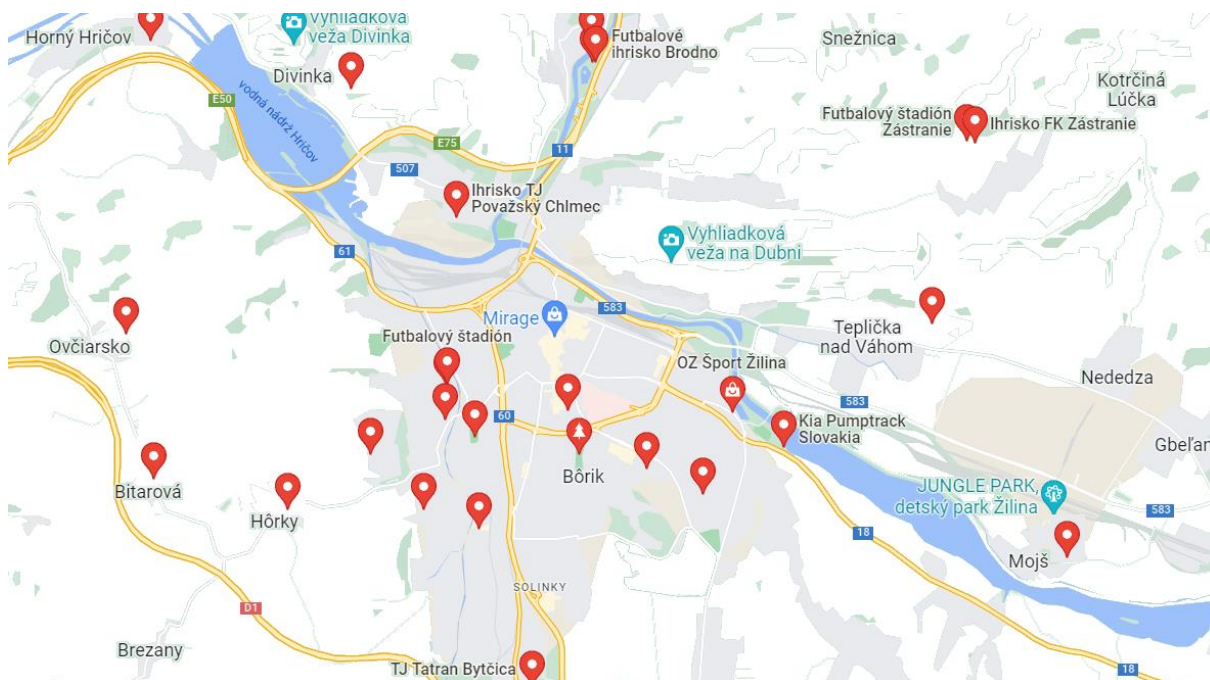
Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 18,23 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine narásť o 1676. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 25,660 %, do roku 2032 by tento podiel mal mierne stúpnúť na 26,635 %. Z hľadiska verejných investícií je pre túto skupinu dôležité aj saturovanie potrieb svojich nepľnoletých detí - vzdelávanie, záujmová činnosť, kultúra a šport.

Šport

Mesto Žilina

Vrcholový šport - Žilina je mestom s dlhoročnými športovými tradíciami. Žilinskí športovci boli v minulosti a v súčasnosti sú členmi reprezentačných výberov a účastníkmi najvyšších svetových a európskych podujatí ako sú OH, MS, ME, európske a svetové poháre.

Najrozšírenejší šport v meste futbal, dosahuje tradične výborné výsledky v najvyššej mužskej futbalovej súťaži a dobre si počína aj v medzinárodných klubových pohárových súťažiach. Mužstvo MŠK Žilina dosiahlo za posledné roky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky 5 ligových titulov Majstrov SR. Futbal dosahuje dobré výsledky aj v žiackych, mládežníckych a ženských kategóriách (PHRSR, 2016).

Obrázok: Priestorové rozmiestnenie športovej infraštruktúry

Zdroj: 5.5.2022, <https://www.google.com/maps/search/%C5%A1portov%C3%A9ihrisk%C3%A1+%C5%BEilina/@49.2285965,18.7002799,12.66z>

Ostatné tradičné kolektívne športy, ako sú basketbal a volejbal zaznamenávajú v kategóriách dospelých po úspechoch v najvyšších súťažiach spred niekoľkých rokov určitú stagnáciu. Ďalšími športmi, ktoré majú v meste zastúpenie a jednotlivci či kolektívy v nich dosahujú úspechy sú: cyklistika, horská cyklistika, vodný zjazd, vodný slalom, plávanie, vodné pólo, triatlon, florbal, futsal, hokejbal, džudo, karate, tenis, stolný tenis a iné. Šport na nižších výkonnostných úrovniach je zastúpený hlavne futbalom a futsalom.

V meste Žilina pôsobí viac ako 50 športových klubov. Na ich podporu mesto Žilina každoročne v rozpočte vyčleňuje finančné prostriedky v kapitole športové dotácie, o ktoré sa môže uchádzať každý zo športových klubov. Vďaka presným pravidlám a koeficientom je systém nastavený tak, aby zohľadnil činnosť, základňu ako aj úspechy športovcov v meste. V meste pôsobí tiež Žilinský športový klub, ktorý je zameraný na športovcov so zdravotným postihnutím a má vynikajúce výsledky najmä v paraolympických lyžiarskych disciplínach. Klub je tiež podporovaný mestom Žilina (PHRSR, 2016).

Rekreačný šport si získava medzi Žilinčanmi stále väčšiu obľubu. Mnohé športoviská a medzi nimi aj športoviská určené pre vrcholový šport, sú využívané na rekreačné športovanie (hokejové haly, futbalové ihriská, tenisové kurty, atď.). Ďalej sú využívané školské telocvične, školské športové areály, Mestská krytá plaváreň, okolie VDŽ, lesopark, rieka Váh a vodné plochy v okolí mesta, atď. Mesto Žilina je organizátorom niekoľkých významných verejných športových podujatí. Patria sem najmä Žilínčania sa bavia futbalom, Beh na Straník, Žilinská 1000ka, Plavecká štafeta, Beh pre najmenších, Vianočný beh. V spolupráci s partnermi participuje na ďalších podujatiach verejného charakteru ako sú Streetbal proti rakovine, Žilinská 50tka, Prechod Jánošíkovým krajom, Žilinský polmaratón a pod. Relaxačné a športové aktivity za posledné roky vzrástli a to vďaka prostrediu Vodného diela Žilina, kde sú vynikajúce podmienky pre outdoorové aktivity, vrátane využitia skateparku. Od roku 2015 sa v meste Žilina na verejných priestranstvách vybudovali workoutové parky. Prirodzeným priestorom pre športovania verejnosti sú aj Park Ľudovíta Štúra, Lesopark, školské areály, ako aj cyklotrasy v bezprostrednom okolí Žiliny.

Športové objekty - prieskum, ktorý mesto Žilina uskutočnilo v roku 2015 medzi športovými klubmi, poukázal na to, že v meste absentujú športoviská, ktoré by spĺňali podmienky pre organizáciu medzinárodných súťaží či pôsobenie národných súťaží na území mesta Žilina. Taktiež sa objavujú požiadavky na športoviská pre doplnkové športy a problémom sa javí aj výška prenájmu športových objektov. Najviac využívanými priestormi pre športovú činnosť sú telocvične (až 38%) a taktiež futbalové ihriská (11%). Ako doplnkový šport využívajú športové kluby najviac atletickú dráhu (až 21%), posilňovňu a plaváreň. Samotná plaváreň (30%) sa teší najväčšiemu dopytu a záujmu, nasleduje atletická dráha (20%) a gymnastická hala, zimný štadión a posilňovňa (po 10%), čo je spôsobené tým, že práve spomínané aktivity sú časťmi kompenzačnými aktivitami (PHRSR,

2016). Mesto Žilina zrekonštruovalo športové areály - ORAVSKÁ, GAŠTANOVÁ, MARTINSKÁ - atletické disciplíny, futbal skatepark, basketbal, workout atď

Bitarova - v obci aktívne pracuje telovýchovná jednota, ktorá má tri futbalové kluby – žiaci, dorast a dospelí. Futbalový oddiel bol založený v roku 1964. V kultúrnom dome sú vybudované priestory pre ženy – aerobik. Pre potreby športovcov slúži futbalové ihrisko, ktoré môže byť využité aj na iné druhy športu, nakoľko v jeho areáli sa nachádza spevnená plocha a detské ihrisko. V súčasnosti TJ disponuje so sociálnym zariadením s plynovým kúrením a sprchami s teplou vodou. Územný plán uvažuje s dobudovaním športovo technického vybavenia, ktorý zahŕňa šatne, sociálne zariadenie pre športovcov a návštevníkov, bufet a parkovacie plochy. Dobrovoľný požiarny zbor bol založený v roku 1924. Medzi jeho hlavné aktivity patrí účasť na športových hasičských súťažiach, preventívne prehliadky domov a bytov, zvýšený dozor pri zbere obilia v letných mesiacoch a rôzne aktivity pri uchovávaní tradícií v obci (PHSR, 2007).

Divinka - v obci sú vybudované 3 športové ihriská. Jedno veľké futbalové, ktoré slúži najmä futbalovému klubu. V roku 2011 sa vybudovalo multifunkčné ihrisko v Divinke a v roku 2014 aj v Lalínku. Tieto sú určené na rôzne druhy športu. Na športovú činnosť sa využívajú aj priestory Kultúrneho domu v Lalínku (stolný tenis, cvičenia) a priestory Obecného úradu v Divinke. V súčasnosti je športová činnosť v obci sústredená v OŠK Divinka-Lalínok a je zameraná najmä na futbal, stolný tenis a turistiku (5.5.2022, <http://www.divinka-lalinok.sk/article/default/2524>).

Hôrky - športovo-rekreačné vyžitie obyvateľov obce vo voľnom čase je obmedzené tým, že obec nie je dostatočne vybavená zariadeniami pre telesnú kultúru. Rekreačnou zónou v obci je futbalové ihrisko ako samostatný oplostený areál s tribúnou a menšími ihriskami na loptové hry (PHSR, 2007). Športovo-rekreačné vyžitie obyvateľov obce je už zabezpečené (okrem futbalového areálu) napríklad workoutovým ihriskom, novým multifunkčným ihriskom. Strelecký Klub Hôrky - v obci už dlhé desaťročia pôsobí jeden z najúspešnejších streleckých klubov pre mládež na Slovensku. <https://www.facebook.com/streleckyklubhorky/> V obci sa pravidelne koná viacero zaujímavých športových podujatí - Hôrecká šestka (bežecké podujatie), Stolnoteniseový turnaj. Skupinu športovej vybavenosti dopĺňajú detské ihriská.

Horný Hričov - prírodné danosti územia spolu s vyhovujúcim klimatickými pomermi ponúkajú obyvateľom vhodné podmienky pre pestovanie rôznych druhov pohybovej činnosti, napríklad cykloturistika a pešia turistika v lete, či bežecké lyžovanie a korčuľovanie v zime. V okolitom regióne, ako aj na území celého Slovenska je najpopulárnejším športom futbal. V obci Horný Hričov pôsobí v tejto športovej oblasti futbalový klub TJ Horný Hričov. Základným predpokladom športovej činnosti je vyhovujúce športovisko, ihrisko. V obci sa nachádza futbalové (1970) a multifunkčné ihrisko (2010). Obec pravidelne organizuje viacero zaujímavých športových podujatí - Hričovská biela stopa (január), Stolnoteniseový turnaj (marec), Turnaj v hre dámy (apríl), Minifutbalový turnaj, Plážový volejbal o pohár starostu obce (júl), či Hokejový turnaj (PHSR, 2015).

Lietavská Lúčka - pre rozvoj telovýchovy a športu slúžia športový areál (s obmedzenými plošnými možnosťami rozvoja), hokejové ihrisko (bez plošných možností rozvoja), areál základnej školy, areál materskej školy (bez možnosti plošného rozvoja), neoficiálne ihrisko za železničnou traťou a areál Diagnostického centra (bez plošných možností rozvoja). Sieť športovísk dopĺňajú cyklotrasy, turistické trasy, náučný chodník a možnosti športovania poskytujú aj iné zariadenia (napr. Ranč...). Každý časti obce (centrum, llové,) sa vymedzujú plochy pre rozvoj športovej vybavenosti vo väzbe na jej polohu, význam a plnenie špecifických funkcií v systéme obce, územia charakteru „oddychových zón“, ktoré by mali na podklade jestvujúcej alebo navrhovanej zelene (napr. park) obsahovať okrem prvkov športu aj prvky pre rekreačné využívanie. Skupinu športovej vybavenosti dopĺňajú detské ihriská, lokálne športoviská, miestne cyklotrasy (nadväzujúce na regionálne cyklotrasy, využiteľné aj pre korčuliarov, turistické trasy, letné bežecké lyžiarske trasy /kolieskové lyže/ a zimné bežecké lyžiarske trasy) (ÚPN, 2018).

Mojš - v obci sa nachádza štandardné futbalové a hokejbalové ihrisko, ihrisko na plážový volejbal, viacúčelové a workoutové ihrisko. Obec má športové kluby: futbalový, stolno-teniseový a volejbalový. Súčasťou týchto zariadení je „Jungle park“ v severnej časti územia-multifunkčné detské zariadenie (5.5.2022, https://www.moj.sk/pdf/Vyrocnna_sprava_2019.pdf).

Teplička nad Váhom - športové zariadenia sú rozmiestnené na troch miestach v obci. Futbalový štadión sa nachádza pri areáli ZŠ a je základom areálu pre kolektívne športy. Súčasťou tohto areálu je vybudovaná veľkorozmerná telocvičňa, ktorá slúži v prvom rade základným školám. V rámci športového areálu je vybudovaná polyfunkčná športová plocha s celoročným využitím, ktorú budú využívať žiaci i ďalší občania obce. Treba počítať aj s rekonštrukciou plochy futbalového ihriska a rekonštrukciou sociálnych zariadení celého areálu. Po vybudovaní nového športového areálu v lokalite Na lán bude futbalové ihrisko využívané žiakmi školy a občanmi obce. Pri vodnom zdroji je škvarové futbalové ihrisko, ktoré je potrebné prestavať na viaceré športoviská pre individuálne a kolektívne športy. Tento areál naväzuje na rozvojovú plochu Za rybník. V prípade navrhnutia termálneho prameňa bude možné vybudovať bazény, oddychové plochy a technickú infraštruktúru. Vznikne tak športovo-relaxačný areál, ktorý budú môcť využívať nielen miestni občania, ale i obyvatelia mesta Žilina. Pre zimné športy, zjazdové lyžovanie a bežecké lyžovanie slúži lyžiarsky areál TJ Straník, kde je vybudovaný vleč POMA a detský vleč. Súčasťou areálu je prevádzková budova. Objekt je v majetku obce. V areáli bude potrebné zriadiť umelé zasnežovanie, osvetlenie, rozšíriť stravovacie služby, vybudovať sociálne zariadenia. Vybudovanie ubytovacích priestorov a zriadenie školy v prírode nepovažujeme za vhodné vzhľadom na snehové podmienky a atraktivnosť prostredia (ÚPO Teplička nad Váhom, 2017).

Ovčiarsko - obec má vlastné futbalové ihrisko. Obec vybudovala nový objekt so šatňami a hygienickým zázemím. Aktívny je tu Obecný futbalový klub (OFK) Ovčiarsko, ktorý pôsobí v III. triede. Popri dospelých má aj oddiel dorastencov a žiakov. Dospelí hrajú v III. triede, dorastenci v I. triede a žiaci v II. triede okresnej súťaže. Okrem aktívneho futbalového klubu v obci pôsobí aj stolnotenisový oddiel mužov, ktorý hrá v VIII. lige regiónu Žilina (PHRSR, 2016).

Višňové - prostredie, v ktorom sa nachádza obec, ponúka veľmi dobré podmienky na šport. Jeho rozvoju napomáha i blízkosť Žiliny, kde sa nachádzajú organizované oddiely mnohých, i menej tradičných športov. TJ Višňové v súčasnosti zastrešuje cyklo-bežecký, futbalový, nohejbalový, lyžiarsky, turistický, stolnotenisový a šachový oddiel. V obci a jej okolí sú podmienky na: futbal: obec má 2 futbalové a multifunkčné ihrisko, stolný tenis: v kultúrnom dome sú upravené priestory, šach: v kultúrnom dome sú upravené priestory, nohejbal, florbal i volejbal: v telocvični, turistiku: od konečnej zastávky SAD je modrá turistická značka značený turistický chodník 2728 na vrch Minčol, cyklistiku: obcou vedie cyklistický chodník z Rajeckej doliny do Žiliny a v okolí sú dobré podmienky na horskú cyklistiku, lyžovanie: nad obcou je lyžiarsky areál Holý diel s 3 vlečkami, plávanie: v obci je prírodné kúpalisko, kulturistiku: v kultúrnom dome je moderná posilňovňa. Neďaleko obce sa nachádza menšie športové letisko a na začiatku malebnej doliny sa nachádza Višňovská a Hoblíkova jaskyňa (5.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_\(okres_%C5%BDilina\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Vi%C5%A1%C5%88ov%C3%A9_(okres_%C5%BDilina))).

! Integrovaný prístup v športe - investovanie do športu pomôže vybudovať zjednotené a inkluzívne spoločnosti, odstráni prekážky a umožniť ľuďom rešpektovať sa navzájom prostredníctvom stavania mostov medzi kultúrami a etnickými a sociálnymi rozdielmi a podporovať pozitívne posolstvo spoločných hodnôt, ako sú vzájomný rešpekt, tolerancia, súcit, vedenia, rovnosť príležitostí a zásada právneho štátu. **Integrovaný prístup** zahŕňa hodnotu prierezových zručností získaných prostredníctvom športu ako súčasť neformálneho a informálneho vzdelávania a naďalej zdôrazňuje súvislosť medzi zamestnateľnosťou, vzdelaním a odbornou prípravou v športe. Zdôrazňuje úlohu športu pri začleňovaní a integrácii znevýhodnených skupín; víta iniciatívy poskytujúce utečencom, migrantom a žiadateľom o azyl možnosť súťažiť na športových súťažiach. Zdôrazňuje význam vzdelávania prostredníctvom športu a potenciál športu pomáhať sociálne zraniteľným mladistvým nájsť opäť správnu cestu; uznáva význam masového športu v oblasti prevencie radikalizácie a boja proti nej a nabáda k iniciatívam v tejto oblasti a podporuje ich, víta dva pilotné projekty, ktoré prijal Európsky parlament: Šport ako nástroj integrácie a sociálneho začleňovania a Monitorovanie a koučovanie prostredníctvom športu zamerané na mladistvých, ktorým hrozí riziko radikalizácie. podpora telesnej výchovy na školách je pre deti základným východiskom na získavanie životných zručností, postojov, hodnôt, poznatkov a pochopenia, ako aj celoživotného zapájania sa do pohybových aktivít; pripomína, že účasť na športových aktivitách na univerzitách, ako aj účasť starších ľudí zohráva kľúčovú úlohu pri zachovaní zdravého životného štýlu a podporovali sociálne interakcie. Berie ohľad na skutočnosť, že obyvateľstvo EÚ starne a že je preto potrebné venovať osobitnú pozornosť priaznivému vplyvu, ktorý môže mať pohybová aktivita na zdravie a pohodu starších ľudí. Nabáda samosprávy, aby vo vyššej miere podporovali šport v sociálne vylúčených skupinách a medzi ľuďmi žijúcimi v sociálne znevýhodnených oblastiach, kde je zapájanie sa do pohybových aktivít nízke, a aby posilnili spoluprácu s MVO a školami aktívnymi v tejto oblasti, najmä pri územnom plánovaní a výstavbe športových zariadení, aby so

zohľadnili osobitné potreby verejnosti a najmä zraniteľných skupín. Integrovaný prístup zabezpečuje úplný a rovnaký prístup k verejným športovým zariadeniam vo všetkých oblastiach a aby podporovali zakladanie nových športových klubov najmä vo vidieckych a znevýhodnených mestských oblastiach. Zdôrazňuje, že ľudia so zdravotným postihnutím by mali mať rovnaký prístup ku všetkým športovým zariadeniam, ako aj k dopravným prostriedkom a ďalšiemu vybaveniu – vrátane kompetentných podporných zamestnancov – ktoré tento prístup vyžaduje, a vyzýva na väčšiu integráciu všetkých zložiek týkajúcich sa športu v súlade so zásadou, že športové zariadenia by mali byť prístupné pre všetkým (5.5.2022, <https://economyinsport.online/predpisy-v-sporte/europska-unia/integrovaný-prístup-k-politike-v-oblasti-sportu-dobra-sprava-dostupnosť-a-cestnosť/>).

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	3668	3566	3464	3362	3260	3158	3056	2954	2852	2750	2648
15-19 – pr. Index				0,9679	% nárast 15-19						-27,81
Abs. nárast											-1020
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											3,812
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											2,575

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 klesnúť na 2,575 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 1020. Táto cieľová skupina sa primárne neviaže na infraštruktúru alokovanú v mieste jej bydliska. Významnou pre túto skupinu je aj organizovaná športová činnosť v športových kluboch, skupinové športy a iné racionálne trávenie voľného času.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	4023	3871	3719	3567	3416	3264	3112	2960	2808	2657	2505
25-29	5281	5013	4746	4479	4211	3944	3677	3409	3142	2875	2607
20-24 - pr. Index				0,9537	% nárast – 20-24						-37,73
25-29 - pr. Index				0,9320	% nárast 25 – 29						-50,63
Abs. nárast											-4191
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,669
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											5,164

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles až o 4191 obyvateľov. Celkovo 37,73 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 50,63 % (uvedené poklesy sú stanovené na základe trendovej analýzy, aj keď sa reálne nedá predpokladať uvedený výrazný pokles, je potrebné sa touto hrozbou reálne zaoberať). Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou (odchod mimo pracovné trhy Žilina).

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	7277	7144	7012	6879	6746	6614	6481	6348	6216	6083	5950
35-39	8411	8441	8470	8500	8530	8560	8589	8619	8649	8678	8708
40-44	9002	9273	9543	9814	10085	10355	10626	10896	11167	11437	11708
30-34 - pr. Index				0,9801	% nárast – 30-34						-18,23
35-39 - pr. Index				1,0035	% nárast – 35-39						3,53
40-44 - pr. Index				1,0266	% nárast – 40-44						30,05
Abs. nárast											1676
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											25,660

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 18,23 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine narásť o 1676. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 25,660 %, do roku 2032 by tento podiel mal mierne stúpnuť na 26,635 %. Z hľadiska verejných investícií je pre túto skupinu dôležité aj saturovanie potrieb svojich nepľnoletých detí - vzdelávanie, záujmová činnosť, kultúra a šport.

Veková skupina 45 – 59

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
45-49	6972	7081	7189	7298	7407	7516	7624	7733	7842	7951	8059
50-54	5362	5219	5076	4933	4791	4648	4505	4362	4219	4076	3933
55-59	5955	5827	5700	5572	5444	5317	5189	5062	4934	4807	4679
45-49 – pr. Index				1,0146	% nárast - 45-49						15,60
50-54 - pr. Index				0,9695	% nárast - 50-54						-26,64
55-59 - pr. Index				0,9762	% nárast - 55-59						-21,42
Abs. nárast											-1617
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											19,007
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											16,842

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá pokles. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá pokles o 21,42 %. K najväčšiemu poklesu by malo dôjsť v prípade skupiny od 50 do 54 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal klesnúť počet obyvateľov až o 1617. Celkový podiel na počte obyvateľov by mal činiť v roku 2032 len 16,842 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi verejných ako aj súkromných služieb. So zvyšujúcim sa vekom klesá dopyt po komerčných službách a narastá dopyt po infraštruktúre v rámci zdravého životného štýlu - cykloturistika, turistika, kolektívne športy, kultúra, vzdelávanie.

Zhrnutie problémov a pozitív

pozitíva	problémy
Narastajúci počet detí v materských školách v meste Žilina, aj regiónu UMR	Klesajúci počet detí v obci Mojš a Ovčiarsko,
Narastajúci počet učiteľov v materských školách UMR a meste Žilina,	Klesajúca prognóza vývoja počtu detí do 4 rokov v UMR,
Klesajúci priemerný počet detí v triedach,	Klesajúci počet žiakov v obci Lietavská Lúčka,
V UMR Žilina sú alokované celkovo 2 malotriedne základné školy a 24 plnoorganizovaných základných škôl,	V roku 2021 bolo celkovo v UMR Žilina 11 špeciálnych škôl,
Narastajúci počet žiakov v základných školách v meste Žilina, obci Hôrky, Teplička nad Váhom a Višňové,	Klesajúci počet študentov na gymnáziách,
V UMR Žilina sa nachádzajú 4 cirkevné a jedna súkromná základná škola,	Výrazne klesajúci počet študentov na stredných odborných školách,
Z hľadiska budúcich prognóz sa predpokladá skôr nárast počtu žiakov.	Klesajúca prognóza vekových kohort obyvateľov v stredoškolskom veku,
V súčasnosti sieť stredných škôl v meste tvorí 7 všeobecno - vzdelávacích škôl,	Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 23,45 %.
Bohatá história odborného vzdelávania prezentovaná aj počtom stredných odborných škôl (17 SOŠ),	
Z hľadiska polohy je väčšina stredných odborných škôl alokovaná do centrálnej zóny krajského mesta,	
V UMR Žilina zabezpečuje hromadné stravovanie pre deti školského (základné a stredné školy) veku 37 školských jedální,	
Celková kapacita stravovacích zariadení je 4191 stoličiek,	
V rámci UMR je k dispozícii 5 umeleckých škôl, z toho 3 sú súkromné a 2 štátne,	
V UMR Žilina je k dispozícii 11 zariadení pre voľný čas. Celkovo 7 zariadení je v meste Žilina,	
V meste Žilina je alokované Konzervatórium J. M. Hurbana 48 s dlhodobou históriou,	
Žilinská univerzita ako najvýznamnejšia štátna vzdelávacia inštitúcia v UMR,	
Pobočka Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v	

Bratislave, n.o,	
V okrese Žilina sa nachádza 43 zariadení kapacitou 1253 miest,	
10 zariadené pre seniorov,	
17 zariadení domovov sociálnych služieb v UMR	
10 zariadení špecializovaných,	
V oblasti zdravotníctva je najväčším zariadením v Žiline štátna Fakultná nemocnica s poliklinikou s vyše 700 lôžkami.	
Detské oddelenie Žilinskej nemocnice má osem ambulancií	
Zvyšujúci sa počet špecializovaných ambulancií,	
Základná zdravotnícka starostlivosť poskytovaná aj v obciach Lietavská Lúčka a Teplička nad Váhom,	
V Žiline pôsobí v kultúrnom dianí množstvo organizácií a inštitúcií.	
V UMR Žilina je 5 verejných knižníc	
Existencia Mestského divadla s činohrou s dennými predstaveniami	
V súčasnosti je v meste viacero kinosál v OC Mirage a v ZOC Max.	
V UMR Žilina sa nachádza 5 múzeí a 1 galéria	
Žilina je mestom s dlhoročnými športovými tradíciami	
V UMR Žilina pôsobí viac ako 50 športových klubov	